

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA PRÁVA

Jednání podnikatele

Acts of Entrepreneur

Student: Hana Dostálová

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Martina Krügerová, Ph.D.

Ostrava 2010

Zadání bakalářské práce

Student:

Hana Dostálová

Studijní program:

B6208 Ekonomika a management

Studijní obor:

6208R011 Ekonomika a právo v podnikání

Téma:

Jednání podnikatele

Acts of Entrepreneur

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Teoretická východiska pro jednání podnikatele
 3. Jednání prostřednictvím zástupce
 4. Praktický příklad jednání podnikatele
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

RABAN, P. a kol. *Obchodní zákoník 2009: komentář, judikatura*. 6. dopl. vyd. Praha: Eurounion Praha, 2009. 749 s. ISBN 978-80-7317-081-3.

ELIÁŠ, K.; BARTOŠÍKOVÁ, M.; POKORNÁ, J. a kol. *Kurs obchodního práva: právnické osoby jako podnikatelé*. 5. vyd. Praha: C. H. Beck, 2005. 617 s. ISBN 80-7179-391-4.

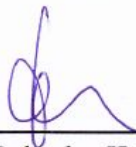
RADA, I. a kol. *Jednatelé s. r. o., představenstvo a. s.* 2. dopl. a aktualiz. vyd. Praha: Linde, 2004. 199 s. ISBN 80-86131-55-6.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Martina Krügerová, Ph.D.**

Datum zadání: 20.11.2009

Datum odevzdání: 07.05.2010

JUDr. Bohuslav Halfar
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

„Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou bakalářskou práci, včetně všech příloh, vypracoval(a) samostatně a uvedl(a) jsem veškerou použitou literaturu a další prameny.“

V Ostravě 7. 5. 2010

Hana Dostálová

Ráda bych poděkovala své vedoucí práce Ing. Martině Krügerové, Ph.D. za cenné rady a připomínky při zpracovávání bakalářské práce. Také mé poděkování patří panu řediteli společnosti Antreg a. s. Jiřímu Talákovi, který mi ochotně poskytoval informace o společnosti a věnoval mi spoustu času.

Obsah

1	Úvod	1
2	Teoretická východiska pro jednání podnikatele	3
2.1	Podnikatel	3
2.1.1	Osoby zapsané do obchodního rejstříku.....	3
2.1.2	Osoby podnikající na základě živnostenského oprávnění	4
2.1.3	Osoby podnikající na základě jiného než živnostenského oprávnění	5
2.1.4	Osoby provozující zemědělskou výrobu, zapsané do evidence dle zvláštního předpisu 5	
2.2	Podnikání.....	5
2.2.1	Neoprávněné podnikání.....	6
2.3	Identifikace podnikatele	7
2.3.1	Obchodní firma.....	8
2.3.2	Místo podnikání.....	9
2.3.3	Sídlo právnické osoby	9
2.3.4	Identifikační číslo	10
2.4	Stručná definice fyzických a právnických osob	10
2.5	Jednání fyzických osob.....	12
2.6	Jednání právnických osob.....	12
2.6.1	Jednání prostřednictvím statutárního orgánu.....	12
2.6.2	Jednání veřejné obchodní společnosti	14
2.6.3	Jednání komanditní společnosti.....	15
2.6.4	Jednání společnosti s ručením omezeným.....	16
2.6.5	Jednání akciové společnosti	18
2.6.6	Jednání družstva	19
3	Jednání prostřednictvím zástupce.....	21
3.1	Zákonné zastoupení fyzických osob.....	21
3.2	Zákonné zastoupení podnikatelů	22
3.3	Smluvní zastoupení	23
3.3.1	Prokura	25
3.4	Jednání prostřednictvím obchodního zástupce.....	26
3.5	Zvláštní případy jednání	28

3.5.1	Jednání před vznikem společnosti	28
3.5.2	Jednání likvidátora.....	29
3.5.3	Jednání insolvenčního správce	32
4	Praktický příklad jednání podnikatele	36
4.1	Charakteristika vybraného podniku.....	36
4.1.1	Vývoj podniku	37
4.1.2	Současná ekonomická situace podniku a výhled do budoucna	37
4.2	Historie způsobu jednání společnosti	38
4.3	Výkonová náplň jednotlivých postů	39
4.3.1	Valná hromada.....	39
4.3.2	Dozorčí rada	40
4.3.3	Představenstvo	40
4.3.4	Ředitel společnosti.....	42
4.3.5	Generální ředitel	42
4.3.6	Zaměstnanci jednotlivých útvarů	43
4.4	Příklad součinnosti jednotlivých postů.....	43
4.5	Zhodnocení situace jednání v podniku	44
5	Závěr.....	47
	Seznam použité literatury a pramenů	49
	Seznam zkratk a symbolů	52
	Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce	53
	Seznam příloh.....	54

1 Úvod

Jednání je klíčovou záležitostí pro každý podnikatelský subjekt. Nebýt tohoto institutu, nemohl by žádný podnikatel zahájit svou podnikatelskou činnost, ani ji samozřejmě provádět.

Určitý způsob jednání koneckonců musí nutně vyvíjet kterákoli osoba, bez ohledu na to, zda je, či není podnikatelem. Bez právního jednání si lze jen těžko představit život v současném světě. Vezměme v úvahu naprosto běžné záležitosti, jako kupříkladu nákup potravin, který může vykonat kterékoli malé dítě a touto činností vlastně konkludentně uzavřít kupní smlouvu. Pokud bych měla pokračovat dále, tomu že někde bydlíme, předchází třeba uzavření nájemní nebo kupní smlouvy. Podobných případů je nepřeberné množství a jistě je nemá cenu dále rozvádět. Jen jsem chtěla vyzvednout, že život každého z nás je protkán celou škálou jednání, aniž si to vždy uvědomujeme.

Bez jednání by to prostě nešlo, a proto jestliže některá osoba není schopna vykonávat určité právní úkony, je jí přidělen zástupce, který tak činí za ni. Jestliže osoba právní úkon vykonat může, avšak z nějakého důvodu nechce nebo k němu není dostatečně způsobilá například odborně, může zmocnit zástupce k provedení požadovaných úkonů. Stejně tomu je v případě podnikatelských subjektů, kdy za ně mohou právní úkony činit jimi zvolené osoby či ve zvláštních případech osoby přidělené soudem.

Vzhledem k tomu, jak je jednání důležité, neměla by být podceňována jeho právní úprava. Obzvláště podnikatelé by měli mít přehled o tom, jakým způsobem mohou jednat, jak a kdy oprávnění vzniká a zaniká a zvážit nejvýhodnější možnost, jelikož jich je celá řada.

Podle mého názoru je důležité, aby si již před zahájením podnikání osoba mimo jiné ve svém podnikatelském záměru uvědomila, jakým způsobem bude jednat. Opomenutí této záležitosti by posléze mohlo podnikateli způsobit problémy ve formě dodatečných nákladů na případné odměňování osob, jež budou jednat za něj.

Cílem této práce je rozbor jednání v konkrétním podniku, nalezení případných nedostatků a eventuální navržení změn, čemuž předchází co možná nejvýstižnější charakteristika různých způsobů jednání, jakožto i podnikatelských subjektů upravovaných obchodním zákoníkem, kterých se jednání týká.

Nejprve se tedy zaměřím na popis základních skutečností souvisejících s jednáním podnikatele, provedu definici stěžejních bodů jako je podnikání, podnikatel apod. Posléze se již budu zabývat různými způsoby jednání, nejdříve na osobní úrovni, následně jednáním prostřednictvím zástupce, neopomenu ani jednání ve zvláštních případech.

V praktické části práce se budu věnovat jednání ve vybrané společnosti. Daný podnikatelský subjekt popíši, poté analyzuji jeho způsob jednání, pokusím se zjistit eventuální nedostatky v této oblasti a bude-li to třeba, navrhnou způsob zlepšení.

2 Teoretická východiska pro jednání podnikatele

V úvodní kapitole se pokusím podrobněji probrat základní teze týkající se podnikání. Domnívám se, že znalost následujících pojmů je naprosto nezbytná pro potenciální i již výkonné podnikatele. Také zde rozvedu jednání fyzických a právnických osob (dále jen FO a PO, definice viz kapitola 2.4) na osobní úrovni.

2.1 Podnikatel

Zcela na úvod je účelné vymezit pojem podnikatel, tím dle § 2 odst. 2 obchodního zákoníku¹ (dále jen ObchZ) „je:

- a) osoba zapsaná v obchodním rejstříku,*
- b) osoba, která podniká na základě živnostenského oprávnění,*
- c) osoba, která podniká na základě jiného než živnostenského oprávnění podle zvláštních předpisů,*
- d) osoba, která provozuje zemědělskou výrobu a je zapsána do evidence podle zvláštního předpisu.“*

Také zahraniční osoba mající oprávnění podnikat v zahraničí je podnikatelem.

Tato definice podnikatele ovšem platí jen v rámci samotného obchodního zákoníku, v § 5 živnostenského zákona² (dále jen ŽZ) se dočteme, že podnikatelem rozumíme FO či PO za podmínky splnění bodů obsažených v následujícím paragrafu, tj. všeobecných podmínek provozování živnosti (viz kapitola 2.5). Naopak pojem podnikatele rozšiřuje ustanovení o České národní bance, kdy je tato podnikatelem v případech nakládání s jejím vlastním majetkem.

2.1.1 Osoby zapsané do obchodního rejstříku

Ať už se osoba zapsaná do obchodního rejstříku (dále jen OR) zabývá podnikatelskou činností či nikoli, vždy má tato osoba status podnikatele. Subjekty nemusí provozovat podnikatelskou činnost, nebyly k ní určeny nebo jimi vykonávaná činnost

¹ Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

² Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů.

vyklučuje podnikání (kupř. družstvo založené za účelem zajištění hospodářských, sociálních či jiných zájmů svých členů, viz § 221 odst. 1 ObchZ).

Obligatorně se do OR zapisují PO, které jsou obchodními společnostmi, družstvy. Dále se sem zapisují PO, jimž to stanoví zvláštní zákon (např. státní podniky) a konečně zahraniční PO s podnikem či organizační složkou na území České republiky, ovšem se sídlem mimo toto území.

Mezi FO zapisované do OR obligatorně patří ty osoby, kterým to stanoví zvláštní právní předpis (např. osoby s oprávněním k provádění dražeb). Dále se jedná o zahraniční FO³ anebo ty, jejichž výnosy nebo příjmy snížené o daň z přidané hodnoty (za předpokladu, že tato daň je součástí výnosů či příjmů) dosáhne nebo přesáhne bezprostředně po sobě následující dvě účetní období částku 120 mil. Kč. Nastane-li skutečnost, která zapříčiní povinnost zapsat se do OR, musí tak FO učinit dle ObchZ bez zbytečného odkladu. Pokud odpadnou důvody pro povinný zápis v OR, může FO (pokud netrvá zájem na fakultativním zápisu) podat návrh na výmaz.

Existuje též možnost fakultativního zápisu do OR, takto může učinit jen FO se statutem podnikatele (splňuje podmínky uvedené v § 2 odst. 2 písm. b) až d) ObchZ) v době podání návrhu na zápis do OR a s trvalým pobytem či bydlištěm v ČR, v členských státech EU nebo jiném státě, jež tvoří EHP. [9]

2.1.2 Osoby podnikající na základě živnostenského oprávnění

Podle Outlé [2] nastává jistý problém při určení, kdy se fakticky stává podnikatelem osoba, která obdržela živnostenské oprávnění. Na tuto situaci je možné nahlížet ze dvou následujících úhlů pohledu. Buď je osoba podnikatelem hned po zápisu do živnostenského rejstříku, nebo až tehdy, kdy nejen vlastní živnostenské oprávnění, ale také podnikatelskou činnost skutečně vykonává. Usuzuji, že by se podnikatelem osoba měla stát až v okamžiku, v němž fakticky podniká, jak napovídá ono spojení z citovaného § 2 odst. 2 písm. b) ObchZ, že podnikatelem je: „osoba, která **podniká** na základně živnostenského oprávnění“.

³ O zahraniční FO se jedná tehdy, jestliže tato osoba má bydliště mimo území ČR. Povinnost zapisovat se do OR, jestliže chce zahraniční osoba podnikat, ovšem neplatí pro příslušníky členských států EU nebo jiných států tvořících EHP. Oprávnění podnikat vzniká zahraniční osobě dnem zápisu do OR a zásadně pro ni při provozování činnosti platí stejné podmínky jako pro osoby tuzemské.

2.1.3 Osoby podnikající na základě jiného než živnostenského oprávnění

V tomto případě jde zejména o FO provozující tzv. svobodná povolání (zejm. právní a účetní služby, zdravotnické profese, technické a konzultační služby). Výkon jejich podnikatelské činnosti se váže na členství v příslušných profesních komorách, které takto podnikajícím osobám udělují povolení. Svobodná povolání jsou upravována zvláštními právními předpisy. Kromě těchto povolání sem patří FO i PO podnikající na základě zvláštního oprávnění, které se však nedají zařadit mezi svobodná povolání, viz § 3 ŽZ (banky, pojišťovny, výzkum, výroba a distribuce léčiv atd.).

2.1.4 Osoby provozující zemědělskou výrobu, zapsané do evidence dle zvláštního předpisu

Vzhledem k zákonu o zemědělství, který byl novelizován předpisem č. 85/2004 Sb. s účinností k 1. 1. 2004, byly tyto osoby zařazeny mezi podnikatele. Evidenci těchto podnikatelů vedou obecní úřady obcí s rozšířenou působností. [6]

2.2 Podnikání

Druhým základním pojmem hned vedle podnikatele je pojem podnikání. ObchZ tento pojem popisuje hned v § 2 odst. 1, čili ještě před vymezením toho, kdo je podnikatel. Uvádí se zde, že podnikáním se rozumí soustavná činnost prováděná samostatně podnikatelem vlastním jménem, na vlastní odpovědnost a to vše za účelem dosažení zisku. Jestliže nějaký znak chybí, nejedná se o podnikání.

Pojem podnikání je širším pojmem než živnost. Živnost je vymezena v § 2 ŽZ jako „soustavná činnost provozovaná samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených tímto zákonem“. Z čehož lze usoudit, že se podnikání musí řídit zákonem o živnostenském podnikání, aby bylo živností.⁴

⁴ Tento zákon vymezuje podmínky živnosti pozitivně (jak bylo zmíněno v definici) a negativně, kdy § 3 tohoto zákona taxativně vymezuje činnosti, jenž se nepovažují za živnost (jedná se řádově o desítky činností), při takovém provozování podnikání je nutné splňovat rozličné podmínky stanovené v různých právních předpisech a mít příslušná oprávnění, povolení apod.

2.2.1 Neoprávněné podnikání

Jestliže FO či PO podniká bez příslušného oprávnění dle živnostenského nebo jiného zákona, nebo toto oprávnění překračuje, či provádí podnikatelskou činnost, která byla zakázána (soudním rozhodnutím o zákazu činnosti nebo rozhodnutím o pozastavení živnosti živnostenským úřadem), pak takováto osoba podniká neoprávněně.

V ObchZ se uvádí, že právní úkon není neplatný v případě jakéhokoli neoprávněného podnikání, lze se pouze dovolávat relativní neplatnosti z důvodu podstatného omylu⁵.

Osoby za činnost, k níž nemají příslušné oprávnění dle zvláštních právních předpisů, nebo takovou činnost provádějí jménem či na účet jiné osoby, odpovídají za škodu způsobenou touto činností.

Neoprávněné podnikání může být i trestným činem, tak jak ho vystihuje trestní zákon⁶ (dále jen TZ), a to obecnou skutkovou podstatou a zvláštní skutkovou podstatou neoprávněného provozování loterie a podobných sázkových her. Dle § 118 TZ bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo peněžitým trestem ten, kdo neoprávněně poskytuje služby, provozuje výrobní či jakékoli jiné výdělečné podnikání ve větším rozsahu. Zároveň čeká odnětí svobody na šest měsíců až tři roky toho, kdo ke zmiňované činnosti používá další osobu jako svou pracovní sílu nebo prostřednictvím ní získá značný prospěch (minimálně 500 000 Kč). Neoprávněné provozování sázkových her se trestá obdobně, ovšem vyššími trestními sazbami.

TZ nepřipouští trestní odpovědnost PO, ovšem dle § 90 odst. 2 TZ je možné dovodit odpovědnost osob fyzických, jež jednaly jménem PO, která vykonávala podnikání neoprávněně.

Pokud neoprávněné podnikání nenaplnuje znaky skutkové podstaty trestného činu, jedná se o přestupek. Toho se dopustí dle § 24 zákona o přestupcích⁷ ten, kdo provozuje neoprávněně výrobní, obchodní nebo jinou výdělečnou činnost. Za tento přestupek lze uložit pokutu do 10 000 Kč.

⁵ Takový omyl by nastal v případě, když by ten, kdo byl uveden v omyl, neučinil daný právní úkon nebýt tohoto omylu a zároveň by druhá strana musela omyl sama způsobit nebo o něm aspoň vědět. Právní úkon by byl vždy neplatný, jestliže by byl druhým účastníkem vyvolán záměrně. Jedná se o neplatnost relativní, viz § 40a ObčZ, tzn. právní úkon je platný za předpokladu, že se takovýmto úkonem dotčená osoba nedovolá jeho neplatnosti. Kdo sám neplatnost způsobil, nemůže se jí dovolávat.

⁶ Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů.

⁷ Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.

Naproti odpovědnosti trestní a odpovědnosti za přestupek, upravuje ŽZ správní delikt neoprávněného podnikání, jehož se může dopustit nejen osoba fyzická, ale i právnická. Neoprávněného podnikání se ve smyslu tohoto zákona dopustí FO či PO provozující činnost, jež je volnou živností nebo předmětem řemeslné, vázané či koncesované živnosti, přičemž nemá příslušné živnostenské oprávnění. Pro takovýto správní delikt se ukládá pokuta podle druhu provozované živnosti až do výše půl milionu korun.

2.3 Identifikace podnikatele

Pro bezproblémovou orientaci v podnikatelském světě je nezbytností, aby byl každý podnikatelský subjekt identifikovatelný a nezaměnitelný s jiným subjektem. Pro jejich odlišení se používají rozlišovací znaky, kam patří obchodní firma, sídlo či místo podnikání, identifikační číslo (eventuálně číslo, pod nímž je daná osoba zapsána v náležejícím registru).

Následující úkony jsou úzce spjaty s jednáním podnikatele a sice jde o to, že všichni podnikatelé musí výše zmiňované údaje uvést na každé své vystavené objednávce, obchodním dopisu a faktuře, smlouvě a na svých internetových stránkách. Podnikatelé zapsaní v OR mají ve vyjmenovaných písemnostech a na internetu navíc povinnost napsat údaj o zápisu do OR i se spisovou značkou. A podnikatelé zapsaní jinde musí uvést informace o zápisu do jiné evidence, v níž jsou vedeni.

Zahraniční osoby musí navíc uvádět údaj o zápisu organizační složky podniku nebo podniku, jehož se listina týká, do OR včetně spisové značky. Zahraniční osoby se sídlem či bydlištěm mimo EU nemusí uvádět údaj o zápisu do OR, pokud se nemusí zapisovat do OR podle jejich mateřského práva.

Přírozeně může každý podnikatel uvádět na rozličných listinách a webu jakékoli jiné informace o sobě, jako své logo, ochranné známky atd. Výše základního kapitálu zde smí být uvedena za předpokladu, že je celý splacen.

Jak uvádí Pelikánová [6], ve sféře podnikání je velice důležitý kontakt, komunikace a známost vůči ostatním podnikatelům a především vůči potenciálním zákazníkům. Proto má identifikace podnikatele obrovskou hodnotu, kterou chrání různá práva z oblasti průmyslového vlastnictví – práva na označení. Současně je důležité, aby zájemci o kontakt věděli, kde mají daného podnikatele hledat, uplatňovat proti němu svá práva apod. Identifikační znaky navíc hovoří o pověsti podnikatele, jsou vnímány jako symboly, prostředky důvěry a orientace zákazníka. S tímto názorem se plně ztotožňuji.

2.3.1 Obchodní firma

Toto téma popisuje § 8 až § 12 ObchZ, kde se mimo jiné uvádí, že obchodní firmou je **název**, pod kterým je podnikatel zapsán v OR. Osoby v něm nezapsané nemají firmu a nevztahují se na ně ustanovení o firmě. Podnikatel musí činit právní úkony pod svou firmou, pokud není zapsán v OR, vystupuje pod svým názvem, je-li PO, anebo pod svým jménem a příjmením, je-li FO⁸.

Firmu FO tvoří vždycky její **jméno a příjmení** a dále může obsahovat **dodatek**, který odlišuje osobu podnikatele samotnou nebo podnikání vázající se k druhu vykonávané činnosti či dané osobě.

Firma PO se skládá z jejího názvu (zapsaného v OR) a **dodatku určujícího její právní formu**.

Platí podmínka nezaměnitelnosti firmy s firmou jinou, nesmí ani působit klamavě. U PO není postačujícím odlišujícím znakem jiný dodatek označující právní formu. Co se týče FO, je dostačujícím znakem jiné místo podnikání, jestliže se na stejném místě vyskytují dva podnikatelé se shodným jménem, osoba musí do firmy zahrnout jasné odlišný dodatek.

Pokud podniká více lidí pod společným jménem bez založení PO (např. smlouvou o sdružení), musí plnit závazky vzniklé podnikáním společně a nerozdílně. V tomto případě není společné jméno firmou.

ObchZ pamatuje i na to, jak smí být firma užívána při přechodu podniku na jiného vlastníka, říká, že může podnikat pod dosavadním názvem s nástupnickým dodatkem, jen pokud mu k tomu udělí výslovný souhlas zůstavitel, dědici nebo právní předchůdce. Obdobně je vyžadován souhlas v případě, kdy je součástí firmy PO jméno společníka nebo člena.

Jestliže podnikající FO změní své jméno, může nadále ve firmě užívat dřívější jméno s dodatkem, v němž je uvedeno jméno nové.

Pokud zaniká PO bez likvidace, přechází firma této osoby na nástupnickou PO s podnikem za předpokladu, že tuto firmu chce převzít (dodatek se mění v souladu

⁸ Pokud to nepůsobí klamavě a zároveň není v rozporu s právními předpisy a dobrými mravy soutěže, může podnikatel, jenž není zapsán v OR, u svého jména a příjmení nebo názvu používat odlišující dodatek či další označení. Dodatek samozřejmě není firmou a chrání ho právo proti nekalé soutěži.

s její právní formou). Přičemž nelze převést firmu aniž by se převáděl podnik (či alespoň jeho část, kdy se zbylá část provozuje pod jinou firmou nebo zaniká likvidací).

Firmy podniků příslušejících k jednomu koncernu⁹ se mohou shodovat v určitých prvcích, avšak musí obsahovat dodatky o příslušnosti ke koncernu a být navzájem dostatečným způsobem rozlišitelné.

Proti tomu, kdo neoprávněně užíval firmu jiného, může po něm oprávněný požadovat zdržení se tohoto jednání, odstranění závadného stavu, vydání bezdůvodného obohacení a konečně přiměřeného zadostiučinění (i peněžního). Lze se také domáhat náhrady škody (ve smyslu § 373 až § 386 ObchZ), pokud byla neoprávněným používáním firmy způsobena.

Ochranu obchodní firmy je možné realizovat také podle předpisů o nekalé soutěži (§ 44 až § 54 ObchZ), ŽZ (§ 58 ŽZ), zákona o ochraně spotřebitele¹⁰ (§ 13 ZOS) a TZ (§ 150). Podle TZ hrozí neoprávněnému uživateli firmy nebo s ním zaměnitelným označením až dva roky odnětí svobody či peněžitý trest.

2.3.2 Místo podnikání

FO má místo podnikání **totožné s adresou zapsanou jako místo podnikání** v obchodním rejstříku nebo v jiné evidenci upravené zákonem. Povinností podnikatele je zapisovat do obchodního rejstříku skutečné místo podnikání.

V případě, že bylo zapsáno jiné místo podnikání či sídlo, podnikatel se jej nemůže dovolávat (např. nemožnost doručit zásilku věřitelem). Tudíž třetí osoby v souladu s principem publicity mohou v takový zápis důvěřovat [7].

2.3.3 Sídlo právnické osoby

Dle novelizace OZ¹¹ si určuje PO své sídlo, to může být i v bytě, jestliže to neodporuje povaze či rozsahu činnosti PO. Dále stačí, když PO zapisující se do veřejného rejstříku uvede v zakladatelském dokumentu název obce, kde je její sídlo, celou adresu sídla pak navrhuje zapsat do veřejného rejstříku. A konečně – každý má právo

⁹ O koncern jde dle § 66a odst. 7 ObchZ tehdy, je-li jedna či více osob ovládána jednotným řízením, které provádí jiná osoba – osoba řídící. Řídící osoba spolu s osobami ovládanými tvoří koncern a všechny tyto podniky jsou koncernovými podniky.

¹⁰ Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů.

¹¹ Změna zákona ze dne 17. června 2009 č. 40/1964 Sb. občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů, konkrétně §19, písm. c) s platností ke dni vyhlášení.

se dovolat skutečného sídla právnické osoby. Právnická osoba nesmí namítat, že má skutečné sídlo v jiném místě, než které je zapsáno ve veřejném rejstříku, jestliže se někdo dovolává sídla zapsaného v tomto rejstříku.

Tato změna v praxi znamená jednodušší změnu sídla PO, což vede k přemísťování sídel podnikatelů z menších měst do Prahy. Tímto se snižuje pravděpodobnost kontroly podnikatele finančním úřadem. Je ovšem stále možné, aby finanční úřad delegoval sídlo podnikatele zpět na původní místo, usoudí-li, že přemístění bylo čistě účelové. [29]

2.3.4 Identifikační číslo

Identifikační číslo, neboli IČ označuje § 21 zákona o státní statistické službě¹² jako číslo, jež má za úkol sloužit k jednoznačné identifikaci ekonomického subjektu, přičemž má pouze evidenční význam. Je přidělováno každému ekonomickému subjektu.

Stejně IČ nemůže být přiděleno dvěma subjektům ani tehdy, když původní nositel čísla zanikl, výjimkou je přeměna ekonomického subjektu ze zákona či změna právní formy společnosti nebo družstva.

Každý subjekt má pouze jedno jedinečné IČ i v případě, že osoba chce provozovat další podnikatelskou činnost a toto číslo musí uvádět ve všech úředních stycích s orgány, které vydávají oprávnění k provozování další činnosti.

Způsob tvorby IČ stanovuje ČSÚ. Forma zkratky „IČ“ však není stanovena ani zákonem ani ČSÚ. V závislosti na dohodě se pak používá jedna varianta.

2.4 Stručná definice fyzických a právnických osob

O tom, co je FO a jakým způsobem jedná, stejně tak o PO pojednává v obecných ustanoveních občanského zákoníku¹³ (dále jen OZ).

FO se rozumí každý živý člověk, jeho způsobilost k právům a povinnostem začíná narozením, zaniká smrtí¹⁴. Způsobilost mít práva a povinnosti je též přiznána počatému dítěti, jestliže se narodí živé – nasciturus (zejména pro důvody dědění nebo darování). Ten,

¹² Zákon č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů.

¹³ Zákon č. 40/1964 Sb. občanský zákoník.

¹⁴ Smrt je zjišťuje podle § 7 odst. 2 OZ, a to předepsaným způsobem (upraveno vyhláškou č. 19/1988 Sb. o postupu při úmrtí a pohřebnictví), prohlášením FO za mrtvou (je jisté, že nežije, avšak se to nedá zjistit předepsaným způsobem, např. zahynutí při letecké havárii) a do třetice prohlášením nezvěstného za mrtvého (procesní úprava je obsažena v § 195 až § 199 OSŘ).

kdo má tuto způsobilost se stává subjektem práva, **způsobilost k právům a povinnostem** bývá proto označována právní subjektivitou.

Způsobilost k právním úkonům je popsána v § 8 odst. 1 OZ jako způsobilost FO nabývat práv prostřednictvím vlastních právních úkonů a brát na sebe povinnosti. Fiala [4] upozorňuje na to, že toto vymezení tak, jak je popsáno v zákoně, není úplně přesné, protože způsobilost k právním úkonům znamená i možnost práva měnit, ručit, zajistit apod. S touto myšlenkou souhlasím.

V plném rozsahu vzniká způsobilost k právním úkonům zletilostí, tj. dovršením osmnácti let věku (dříve je to možné sňatkem, který může povolit soud nezletilci staršímu šestnácti let za podmínek stanovených v § 194 občanského soudního řádu¹⁵ (dále jen OSŘ), zletilost již nezaniká, ovšem pokud zákon výslovně uvádí, že nějaký úkon je možné provádět až po dovršení 18 let, platí toto ustanovení).

Než se jedinec stane zletilým, smí vykonávat pouze takové právní úkony, jež jsou svou povahou přiměřené k rozumové a volní vyspělosti vzhledem k jeho věku.

Soud zbaví FO způsobilosti k právním úkonům, když má tato duševní poruchu, která není jen přechodného charakteru a kvůli ní není schopna právní úkony činit. Tato způsobilost lze soudem také pouze omezit, za předpokladu, že jedinec není schopen pro duševní poruchu (nebo nadměrné požívání alkoholických nápojů či omamných látek) činit jen některé právní úkony.

Definice PO se nachází v § 18 odst. 2 OZ, PO tedy „jsou

- a) *sdružení fyzických nebo právnických osob,*
- b) *účelová sdružení majetku,*
- c) *jednotky územní samosprávy,*
- d) *jiné subjekty, o kterých to stanoví zákon.*“

PO se zpravidla zakládá písemnou smlouvou nebo zakládací listinou, vzniká dnem zápisu do OR nebo do zákonem určeného jiného rejstříku. Má způsobilost k právům a povinnostem, která může být omezena jen zákonem.

Zrušení PO může být dle § 20a OZ provedeno formou dohody, uplynutím doby anebo splněním účelu, pro nějž byla založena a zaniká dnem výmazu z příslušného

¹⁵ Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.

rejstříku. Jestliže celé jmění zanikající PO nepřipadne právnímu nástupci, vyžaduje se její likvidace, pokud nestanoví jinak zvláštní zákon.

2.5 Jednání fyzických osob

Po vylíčení nejzákladnějších věcí nutných k pochopení dalšího textu se konečně dostáváme k jednání podnikatelů.

Způsobilost k jednání FO, tedy způsobilost k právním úkonům byla vymezena v předchozím výkladu ohledně FO, z něhož se dá odvodit, že pro výkon podnikatelské činnosti musí být FO zletilá a svéprávná. ŽZ pak v § 6 a § 6a rozebírá všeobecné podmínky pro provozování živnosti, těmi „jsou:

- a) *dosažení věku 18 let,*
- b) *způsobilost k právním úkonům,*
- c) *bezúhonnost.*“

Provozovat živnost však může i FO nezletilá nebo nezpůsobilá k právním úkonům, a to prostřednictvím zákonného zástupce, čemuž je ovšem věnována samostatná kapitola níže.

Jak se uvádí v § 13 odst. 1 ObchZ, FO, jež jsou podnikateli, jednají buď **osobně**, nebo za ně jedná **zástupce** (viz kapitola 3).

2.6 Jednání právnických osob

Jednání PO poměrně stručně popisuje § 20 OZ, v odst. 1 se uvádí: „právní úkony PO ve všech věcech činí ti, kteří k tomu jsou oprávněni smlouvou o zřízení PO, zakládací listinou nebo zákonem (statutární orgány)“. § 13 odst. 1 ObchZ jednoduše konstatuje, že PO jedná prostřednictvím **statutárního orgánu**, což odpovídá jednání osobnímu, nebo za ni jedná **zástupce** (podrobněji viz kapitola 3).

Níže popisují jednání statutárních orgánů těch podnikatelských subjektů, jež jsou upravovány ObchZ.

2.6.1 Jednání prostřednictvím statutárního orgánu

Statutární orgány tvoří osoby, jež mají oprávnění jednat jménem PO, jsou určovány ObchZ ustanoveními týkajícími se jednotlivých společností a družstva, statutární orgány

jiných PO jsou vymezeny zvláštními zákony nebo zakladatelským dokumentem (v případě, že není určen v žádném zákoně).

Vztah mezi PO a osobou, jež je členem statutárního orgánu, se přiměřeně řídí ustanoveními o mandátní smlouvě, nevyplyvá-li jiné určení práv a povinností ze zákona nebo ze smlouvy o výkonu funkce (pokud byla uzavřena). Člen statutárního orgánu může z této funkce odstoupit, podrobnosti a více informací o vztazích mezi členy různých orgánů společností, PO a státem najdeme v § 66 ObchZ.

Při rozhodování statutárních orgánů (nebo i jiných orgánů) se tyto smí usnášet jen, pokud je přítomna nadpoloviční většina členů a většina členů musí souhlasit. Toto vše může být ve společenské smlouvě upraveno i jinak. V případě rovnosti hlasů rozhoduje hlas předsedajícího. Jestliže to připustí stanovy nebo společenská smlouva a souhlasí s tím všichni členové statutárního orgánu, mohou členové hlasovat i písemně nebo pomocí prostředků sdělovací techniky, hlasující jsou pak považováni za přítomné, i když se fyzicky zasedání nezúčastní.

Jednání statutárního orgánu může být omezeno stanovami, společenskou smlouvou nebo podobným dokumentem či z rozhodnutí orgánů PO, ovšem tato **omezení nelze uplatňovat vůči třetím osobám**, i kdyby byla vyhlášena.

Statutární orgán smí jednat jménem společnosti hned po jeho řádném ustavení zvolením či jmenováním, přitom má povinnost zapisovat se do OR, tento zápis má tedy deklaratorní charakter. Funguje zde ovšem také princip ochrany dobré víry třetích osob jednajících v důvěře v zápis v OR, jak situaci popisuje § 29 odst. 2 ObchZ, kdy je PO vázána jednáním statutárního orgánu, i když jím už v daném okamžiku fakticky není. Toto by neplatilo, pokud by PO prokázala, že druhá strana věděla o neoprávněnosti jednání statutárního orgánu zapsaného v OR jednat za PO.

Vstoupí-li PO do likvidace, zaniká **působnost** statutárního orgánu a přechází na likvidátora (zapsaného v OR). Likvidátor činí jen takové právní úkony, jež směřují k likvidaci PO (více viz kapitola 3.5.2).

Pokud statutární orgán nebo likvidátor překročí rozsah předmětu podnikání PO, je i přes tento fakt PO vázána vůči třetím osobám, ledaže by šlo o jednání překračující působnost svěřenou či dovolenou ObchZ nebo zvláštním zákonem.

Jednání obchodních společností lze, jak o tom pojednává Rada [8], rozdělit do dvou základních oblastí, a to na obchodní vedení (vnitřní funkce) a na jednání jménem

společnosti (funkce vnější). Statutárním orgánům zákon ukládá ještě další povinnosti, které se nedají přiřadit pod tyto dvě oblasti (kupř. povinnost sjednat VH). Ve vztahu ke třetím osobám PO nejčastěji jednají jménem společnosti, avšak **rozhodující pro činnost** podniku je především **obchodní vedení**. Taktéž si myslím, že pro chod podniku je určující hlavně obchodní vedení.

Definici obchodního vedení nenajdeme v ObchZ, ale v důvodové zprávě k zákonu č. 370/2000 Sb., jenž ObchZ novelizuje. Jde jednoduše o: „*provozování základní hospodářské činnosti a rozhodování o záležitostech uvnitř společnosti*.“ Můžeme si pod tímto pojmem tedy představit plánování podnikatelských záměrů a manažerské řízení a rozhodování, které podpůrně ovlivňuje jednání, jež bude vykonáváno statutárními orgány navenek.

2.6.2 Jednání veřejné obchodní společnosti

Veřejnou obchodní společností (dále jen v. o. s.) se zabývá § 76 až § 92e ObchZ. Hned § 76 ObchZ uvádí, že jí „je společnost, ve které alespoň dvě osoby podnikají pod společnou firmou a ručí za závazky společnosti společně a nerozdílně celým svým majetkem.“

Společníkem v. o. s. může být FO splňující všeobecné podmínky provozování živnosti a bez překážek provozování živnosti. Společníkem může být také PO, práva a povinnosti v rámci v. o. s. pak vykonává její statutární orgán nebo pověřený zástupce, který musí splňovat podmínky jako FO. Protože je ovšem v. o. s. společností s ručením neomezeným, může být FO nebo PO společníkem pouze v jedné v. o. s. Jestliže FO přestane splňovat podmínky, jež ji opravňují být společníkem, v důsledku § 76 odst. 2 ObchZ se společnost zrušuje a vstupuje do likvidace.

ObchZ ukládá společníkům řadu povinností a přiznává mnoho práv, jež většinou mohou být upravovány odlišně společenskou smlouvou. Nyní se zaměřím pouze na práva a povinnosti týkající se jednání v. o. s. (a stejně budu postupovat i u následujících PO).

Každý společník je oprávněn k obchodnímu vedení společnosti v rozmezí dohodnutém mezi společníky. Obchodním vedením může být pověřen jen jeden nebo hrstka společníků, potom ostatní společníci o toto právo přichází. Pověřený společník se musí řídit rozhodnutím společníků učiněným nadpoloviční většinou hlasů. Každý společník má jeden hlas, neříká-li společenská smlouva něco jiného.

Pověření společníka obchodním vedením mohou po dohodě odvolat zbývající společníci, pokud podle smlouvy není pověření neodvolatelné. Ale i v případě neodvolatelného pověření může být odebráno soudem na návrh jakéhokoli společníka pro porušování pověřených povinností podstatným způsobem. Pověřený společník může toto pověření také písemně vypovědět, podrobnosti popisuje ObchZ.

Společníci musí být informováni pověřeným společníkem o všech záležitostech společnosti. Všichni mohou nahlížet do dokladů společnosti a kontrolovat je nebo k tomu zmocnit auditora či daňového poradce.

Všichni společníci v. o. s. jsou ze zákona statutárním orgánem, pokud společenská smlouva nestanoví, že statutárním orgánem jsou pouze někteří nebo jen jeden společník. Společník může odstoupit z funkce statutárního orgánu po vykonání všech opatření, jež nesou odklad, odstoupení je pak účinné uplynutím jednoho měsíce od doručení oznámení společnosti. Pokud byl odstoupivší společník jediným statutárním orgánem společnosti, ode dne účinnosti odstoupení se potom stávají všichni ostatní společníci statutárním orgánem.

Každý společník má právo jednat jménem společnosti samostatně, pokud to není upraveno jinak společenskou smlouvou. Společenská smlouva jako jediná může jednatecké oprávnění omezit, stejně jako u všech statutárních orgánů nemá toto omezení žádný význam vůči třetím osobám.

Proti společníkovi, jenž odpovídá společnosti za škodu, může statutární orgán v. o. s. nebo každý společník podat jménem společnosti žalobu o náhradu škody, viz § 82 ObchZ.

2.6.3 Jednání komanditní společnosti

Komanditní společnost (dále jen k. s., upravovaná § 93 až 104e ObchZ) se skládá nejméně ze dvou společníků – jednoho nebo více komanditistů, kteří ručí do výše svého nesplaceného vkladu v OR a jednoho nebo více komplementářů, kteří ručí celým svým majetkem. Na k. s. se používají přiměřeně ustanovení ObchZ o v. o. s. a na právní postavení komanditistů ustanovení o s. r. o.

Stejně podmínky jako pro společníka v. o. s. platí pro komplementáře, jež jsou FO i PO. A vzhledem k tomu, že ručí svým majetkem, mohou být pouze komplementáři jedné k. s. a nemohou být společníky v. o. s.

Obchodní vedení zastávají pouze komplementáři. Ostatní záležitosti jsou v rukou jak komplementářů tak komandistů, kdy rozhodují většinou hlasů, pokud si to jinak nestanoví ve společenské smlouvě a pokud tato neurčuje jinak, tak stejně jako u v. o. s. disponuje každý společník jedním hlasem. Pro uzavírání smluv je potřebný souhlas většiny komplementářů a většiny komandistů.

Komanditista je oprávněn kontrolovat účetní knihy a doklady nebo k tomu může zmocnit auditora, může požadovat vydání stejnopisu účetní závěrky a také požadovat od komplementářů informace týkající se všech záležitostí společnosti.

Z právního postavení společníků lze dovodit, že statutárním orgánem k. s. jsou komplementáři. Všichni komplementáři mohou jednat jménem společnosti samostatně (samozřejmě je tu možnost omezení tohoto jednání stanovami, avšak navenek nemá význam, jak již bylo několikrát zmíněno).

A protože třetí osoba není zainteresovaná tím, který společník má právo jednat za k. s. jejím jménem, je teoreticky možné, že bude za společnost jednat nepověřený komanditista. Ten potom ručí za závazky ze smluv, které uzavřel, ve stejném rozsahu jako komplementář.

2.6.4 Jednání společnosti s ručením omezeným

Společností s ručením omezeným (s. r. o) se zabývá § 105 až § 153e ObchZ, líčí ji jako společnost, jež může založit jeden až padesát společníků, kteří dávají do společnosti vklady tvořící základní kapitál (dále jen ZK). Dokud není ZK splacen, společníci ručí za závazky společnosti do výše nesplaceného vkladu zapsaného v OR společně a nerozdílně, potom společnost za porušení svých závazků odpovídá celým svým majetkem.

S. r. o. může založit jedna osoba, ovšem takováto s. r. o. nesmí být jediným zakladatelem nebo jediným společníkem jiné s. r. o. Pokud je jediným společníkem FO, může být tato osoba společníkem maximálně tří s. r. o.

Po velice stručném nastínění pojmu s. r. o. a jejích společníků, budu pokračovat záležitostmi týkajícími se jednání společníků.

Mezi orgány s. r. o. patří VH – nejvyšší orgán společnosti, jednatelé a dozorčí rada, která kontroluje činnost jednatelů.

Obchodní vedení náleží jednateli, je-li jich více, vyžaduje se souhlas většiny jednatelů.

Podobně jako u nepověřeného jednání společníkem k. s., bude takovýto jednatel, který jednal v rámci obchodního vedení v rozporu s usnesením jednatelů, zavázán svým jednáním a bude odpovědný za škodu, jež eventuálně způsobí.

Společníci na VH vykonávají svá práva týkající se řízení společnosti a kontroly její činnosti v takovém rozsahu, jež jim přiznává společenská smlouva či stanovy. Společníci především mohou požadovat od jednatelů informace o záležitostech společnosti, nahlížet do dokladů týkajících se společnosti a kontrolovat v nich údaje, popř. k tomu zmocnit auditora či daňového poradce.

Obchodní vedení s. r. o. není možné převést na jiný orgán společnosti, jednatelům nelze dávat pokyny týkající se obchodního vedení, jak se odvodí z § 194 odst. 4 ObchZ. Ovšem VH si může vyhradit rozhodování věcí, které jinak náleží do jiných orgánů společnosti, čímž je možné dle Rady [8] obchodní vedení alespoň ovlivnit prostřednictvím udělení souhlasu. S tímto názorem se ztotožňuji.

Statutárním orgánem s. r. o. je jeden či více jednatelů, které jmenuje VH. Pokud jich je více, smí jménem společnosti jednat každý z nich samostatně, jestliže společenská smlouva nebo stanovy neříkají něco jiného. Jednatelské oprávnění smí také ve vnitropodnikové sféře omezit VH. Způsob jednání statutárního orgánu tedy nemusí být uveden ani ve stanovách ani ve společenské smlouvě, ovšem u každé osoby, jež je statutárním orgánem, musí být uveden způsob, jakým jedná jménem PO, v OR, byť bude vycházet ze zákonné úpravy jednání, což stanovuje § 35 písm. f) ObchZ.

Společenská smlouva či stanovy mohou upravit způsob jednání tak, že mohou jednat buď jen všichni členové statutárního orgánu společně, nebo prostě jen vícečlenná skupinka dána počtem členů nebo určená jmenovitě, dále může jednat konkrétní osoba společně s několika dalšími jednatelemi. Také mohou být vymezeny určité věci, jež vyžadují společné jednání členů statutárního orgánu, jako např. jednání ve věcech nad částku třeba 500 000 Kč musí jednat všichni společně. Poslední možností je stanovení odlišného způsobu jednání podle toho, zda jde o písemné nebo jiné úkony. [8]

Podotýkám, že v předchozím odstavci šlo o různé způsoby jednání jménem společnosti, nikoli o omezení jednání, jak by se mohl někdo domnívat. Na rozdíl od omezení jednání se způsob jednání zapisuje do OR a má tedy účinky vůči třetím osobám.

Podobně jako se stanovením způsobu jednání je třeba rozlišovat vyloučení jednatelského oprávnění. To může být možné jedině tehdy, má-li statutární orgán více členů, vyloučení tohoto oprávnění má taktéž účinky vůči třetím osobám.

ObchZ ukládá společníkům s. r. o. řadu povinností, mezi něž patří povinnost jednání v souladu se zájmy společnosti a ukládání pokynů statutárnímu orgánu, povinnost řídit se pokyny VH, povinnost k osobnímu výkonu funkce či povinnost mlčenlivosti a spousta dalších demonstrativně vyčtených povinností netýkajících se přímo jednání.

Členové statutárního orgánu musí také dbát v souladu s péčí řádného hospodáře¹⁶ na vnitřní předpisy a zájmy společnosti, jež jim jsou známy, i když nejsou dány výslovně. Žádný člen statutárního orgánu se nemůže dovolávat toho, že mu nebyl znám nějaký zájem společnosti z toho důvodu, že se s tímto zájmem neseznámil z vlastní nedbalosti (nezúčastnil se VH nebo VH neposkytl informace, na jejichž základě by VH formulovala nějaký pokyn) anebo jen proto, že nebyl dostatečně odborně způsobilý k jeho rozpoznání. [8]

Jednatelé jsou povinni hradit škodu způsobenou porušením povinností spojených s touto funkcí, přičemž tuto povinnost nelze vyloučit ani omezit. Pokud škodu způsobí jednatelů více, odpovídají za ni všichni společně a nerozdílně. Pakliže jednatel, jenž způsobí škodu, neuhradí ji a věřitelé nemohou být uspokojeni z majetku společnosti kvůli její platební neschopnosti, vzniká ostatním jednatelům odpovídajícím za škodu zvláštní solidární ručení za závazky společnosti. Jakmile je škoda uhrazena, ručení jednatele zaniká. [3]

2.6.5 Jednání akciové společnosti

Jednání akciové společnosti (a. s.) je součástí praktické části této práce, proto se zde tomuto tématu věnuji jen velice okrajově. Akciová společnost je upravována § 154 až § 220zb ObchZ, jde o takovou společnost, jejíž ZK je tvořen určitým počtem akcií o určité jmenovité hodnotě. Může vzniknout na základě upisování akcií nebo bez upisování akcií, ovšem tato problematika je značně obsáhlá, přejdeme tedy rovnou k záležitostem, které se dotýkají blížeji jednání této PO.

¹⁶ Péče řádného hospodáře u člena statutárního orgánu vyžaduje jakousi úroveň schopností a znalostí, aby osoba, jež zastává tuto funkci, ji mohla vykonávat co nejkvalitněji a nejsvědomitěji, a to alespoň vědomostí z oblasti ekonomické, právní a řízení společnosti. Osoba nemusí vykazovat odbornost týkající se předmětu podnikání daných společností, člen statutárního orgánu by měl být natolik flexibilní, že by v krátkém časovém úseku mohl vykonávat tuto funkci u společnosti s jiným předmětem podnikání. [8]

Stejně jako u s. r. o. je nejvyšším orgánem a. s. VH, druhým nejvyšším orgánem je představenstvo následováno dozorčí radou.

Předem je vhodné říct, že obchodní vedení, jež, jak již bylo zmíněno, předcházející jednání navenek, má za úkol zabezpečovat představenstvo. Z čehož lze usuzovat, že toto vedení může být svěřeno také jinému orgánu, ovšem odpovědným orgánem zůstává představenstvo.

Představenstvo také zastává funkci statutárního orgánu a. s., rozhodování o všech záležitostech společnosti je v jeho rukou (jestliže ObchZ u určitých záležitostech výslovně nepověřuje jiný orgán). Každý člen představenstva za něj jedná jménem společnosti, pokud to stanovy neopravují jinak. Do OR se zapisují ti členové představenstva, kteří společnost zavazují, spolu se způsobem, jakým tak činí.

ObchZ ukládá orgánům a. s. nepřehledné množství práv a povinností, jež se pokusím alespoň zčásti rozebrat v poslední kapitole.

2.6.6 Jednání družstva

Poslední PO, kterou upravuje ObchZ (§221 až §260) a kterou se zde tedy zabývám, je družstvo – společenství neuzavřeného počtu osob (minimálně však pěti FO nebo dvou PO) založené nejen za účelem podnikání, ale také k zajišťování hospodářských, sociálních nebo jiných potřeb svých členů.

Členem družstva mohou být tedy FO i PO, pokud musí být člen v pracovněprávním vztahu k družstvu, může jím být nejméně patnáctiletá FO s dokončenou povinnou školní docházkou. Každý člen musí při vzniku členství splatit základní členský vklad nebo podle stanov jen části tohoto vkladu, tzv. vstupní vklad. Částku nad vstupní vklad musí člen splatit do tří let, neudávají-li stanovy kratší lhůtu. Člen družstva se může zavázat k další majetkové účasti na podnikání družstva.

Při zakládání družstva se vypracovávají stanovy, v nichž mimo jiné musí být uvedeny orgány družstva spolu s počtem jejich členů, délkou funkčního období, způsobem ustavování, působností, způsobem svolávání a jednání.

Nejvyšším orgánem je členská schůze (jejíž působnost rozvádí § 239 odst. 4 ObchZ), následována představenstvem, jež řídí činnost družstva a rozhoduje o všech jeho záležitostech (pokud nejsou ObchZ nebo stanovami vyhrazeny jinému orgánu); kontrolní komisi a též mohou vznikat další orgány dle stanov.

Představenstvo je taktéž statutárním orgánem družstva, plní pokyny členské schůze, odpovídá jí za svou činnost. Navenek za představenstvo jedná předseda či místopředseda volený představenstvem, jestliže to stanovy neupravují jinak. V případě, že činí úkon, pro nějž je předepsána písemná forma, vyžaduje se podpis alespoň dvou členů představenstva.

Všichni členové představenstva a kontrolní komise mají po jednom hlasu.

Představenstvo uplatňuje nároky družstva z odpovědnosti členů orgánů družstva za škodu, vůči členům představenstva uplatňuje nároky družstva kontrolní komise, § 251 ObchZ. Navíc každý člen může podat jménem družstva žalobu na člena družstva, jež se podílí na řízení družstva nebo jeho organizační jednotky o náhradu škody, kterou svým jednáním družstvu způsobil.

3 Jednání prostřednictvím zástupce

V první kapitole bylo poukázáno na to, že podnikatelé mohou jednat buď osobně, nebo prostřednictvím zástupce, pokud z různých důvodů nechtějí nebo nemohou konat vlastními úkony. O osobním jednání se dočteme v kapitolách předešlých, zde nyní rozebereme neosobní formu jednání, ta může mít níže popsané podoby v následujících kapitolách.

Všeobecnou úpravu toho, co se rozumí zastoupením, najdeme v § 22 až § 24 OZ, podle těchto ustanovení je zástupcem očekávaně ten, kdo má oprávnění jednat za jinou osobu jejím jménem. OZ tedy upravuje **zastoupení přímé**, ovšem ani **nepřímé** zastoupení není vyloučeno, takže jde ve smlouvě stanovit jednání vlastním jménem. Oba způsoby jednání jsou vykonávány **na účet zastoupeného**. Zastoupeným může být FO i PO, FO ovšem jen po dobu, kdy má způsobilost k právům a povinnostem, čili od nascitura až po smrt (viz kapitola 2.4 a 3.1).

K zastoupení dochází ze zákona, z rozhodnutí orgánu soudní moci či na základě dohody o plné moci, v prvních dvou případech se jedná o tzv. **zákonné zastoupení**, poslední se nazývá **smluvní zastoupení** (viz níže).

Zástupce musí jednat osobně. Pokud to dovoluje právní předpis nebo se na tom účastníci dohodnou, smí si zástupce ustanovit dalšího zástupce, jinak nikoli. Práva a povinnosti v tomto případě stále vznikají zastoupenému.

Zástupce musí být přirozeně způsobilý k právním úkonům, jež má pro zastoupeného vykonávat.

Zastoupeného nesmí zastupovat taková osoba, jejíž zájmy by byly v rozporu s těmi jeho, a to třeba i nezávisle na vůli zastoupeného. Pokud se jedná o reálný rozpor a zástupce přesto úkon provede, je neplatný.

Zastupování v pracovně právních vztazích se řídí ustanoveními §22 až §24 a §31 až 33b OZ.

3.1 Zákonné zastoupení fyzických osob

Jestliže FO nemá způsobilost k právním úkonům, ať z důvodu nezletilosti nebo kvůli omezení či úplnému zbavení způsobilosti k právním úkonům soudem, musí být v těchto

úkonech zastupována bez ohledu na svou vůli zákonným zástupcem. Jinak by byly úkony neplatné z důvodu nedostatku způsobilosti.

Statut zákonného zástupce popisuje § 26 až § 30 OZ. Zákonný zástupce nezletilého dítěte je určován zákonem o rodině¹⁷. Zákonným zástupcem FO zčásti či zcela zbavené způsobilosti k právním úkonům je soudem ustanovený opatrovník, pokud jím nemůže být příbuzný FO (či jiná osoba splňující podmínky pro ustanovení), stane se opatrovníkem orgán místní správy.

Pro oblast podnikání je zákonné zastoupení FO důležité s ohledem na případ, kdy může provozovat živnost i **nezletilá FO** nebo **nezpůsobilá k právním úkonům** díky § 12 odst. 1 ŽZ, kde se praví, že jménem a na účet takové FO může být živnost provozována, když to navrhne její zákonný zástupce a soud k tomu dá souhlas.

3.2 Zákonné zastoupení podnikatelů

§ 20 odst. 2 OZ vymezuje obecně zákonného zástupce PO (i když jej tak nenazývá) tak, že za PO smí činit právní úkony vedle statutárních orgánů i **pracovníci** nebo členové, pokud je to stanoveno **vnitřními předpisy** PO nebo se jedná o **obvyklé jednání v rámci pracovního zařazení**. Pokud by své oprávnění takoví pracovníci či členové překročili, vznikla by PO práva a povinnosti jen tehdy, kdyby se právní úkon týkal předmětu činnosti PO a zároveň za předpokladu, že o překročení druhý účastník nemohl vědět.

Dále existuje speciální úprava¹⁸ zákonného zastoupení uvedená v § 15 ObchZ, z něhož vyplývá, že podnikatel (bez ohledu na to, zda je FO nebo PO) **zmocňuje všemi úkony**, k nimž dochází **při určité činnosti**, toho, kdo byl touto činností při provozování podniku **pověřen**. Překročí-li zástupce své pověření, je tímto jednáním podnikatel přesto vázán, pokud třetí osoba o překročení nevěděla a vzhledem ke všem souvisejícím okolnostem vědět nemohla.

Zmocnění k zastupování podnikatele v běžných záležitostech týkající se určité přidělené činnosti nezaniká smrtí podnikatele, ledaže by sám podnikatel stanovil trvání tohoto zastoupení pouze za jeho života. Po smrti podnikatele je však jednání zmocněnce omezeno na úkony v rámci běžného hospodaření, pokud mu dají dědici a soud svolení, může činit i úkony nad tento rámec.

¹⁷ Zákon č. 94/1963 Sb., o rodině, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁸ Speciální úprava v ObchZ se používá pro podnikatelské subjekty a vylučuje použití úpravy obecné.

Dalším typem zákonného zastoupení podnikatele je **zastoupení vedoucím organizační složky podniku**¹⁹. Tento vedoucí musí být zapsán v OR a za podnikatele může činit veškeré právní úkony týkající se dané organizační složky.

V úvahu připadá ještě jedna specifická možnost zákonného zastoupení podnikatele, a to tzv. **jednání nezmocněné**. Dle § 16 ObchZ zavazuje podnikatele i jednání osoby, jež není v žádném právním vztahu k podnikateli, dojde-li k tomuto jednání v provozovně podnikatele a pokud nemohla třetí osoba vědět, že jednající osoba k tomu není oprávněna.

3.3 Smluvní zastoupení

Smluvní zastoupení neboli zastoupení na základě plné moci obecně²⁰ upravuje § 31 až § 33b OZ, zde se praví, že se lze nechat zastoupit FO i PO. V případě udělení plné moci PO, jedná za zmocnitele statutární orgán této PO nebo osoba, jíž tento statutární orgán udělí plnou moc.

Zmocnitel uděluje **plnou moc zmocněnci** s uvedeným rozsahem zmocněncova oprávnění. Plná moc musí být udělena v písemné formě, jestliže má být právní úkon učiněn písemně nebo se činnost netýká jen určitého právního úkonu.

Plná moc smí být udělena i několika zmocněncům společně, pak jednají všichni společně, pokud to v plné moci udělené několika zmocněncům není určeno jinak.

Zmocněnec jedná vlastním jménem, jestliže z právního úkonu nevyplývá, že někdo jedná za jiného. Jedná tedy sám za sebe a z toho plyne, že práva a povinnosti pak vznikají tomu, kdo jedná, jelikož z právního úkonu není zřejmé, že úkon je vykonáván za někoho jiného. [4]

Ovšem jedná-li zmocněnec v mezích oprávněných k zastupování jménem zmocnitele, vznikají práva a povinnosti přímo zmocniteli. Pokyny, jež dal zmocnitel zmocniteli, avšak nevyplývají z plné moci, nemají žádný vliv na právní účinky jednání, vyjma toho případu, kdy by tyto pokyny byly známy osobám, vůči kterým zmocněnec jednal.

Pokud zmocněnec překročí oprávnění vyplývající z plné moci, zmocnitel je vázán jen, když toto překročení schválil. Nicméně pokud zmocnitel neoznámí osobě, s níž

¹⁹ Organizační složkou podniku je buď odštěpný závod, který je takto zapsán v OR nebo jiná organizační složka podniku v případě, že zákon stanoví povinnost jejího zapsání do OR.

²⁰ Zvláštní úprava smluvního zastoupení je obsažena v ObchZ a jedná se o prokuru, která bude rozebrána v následující kapitole.

zmocněnec jednal, svůj nesouhlas s provedeným úkonem bez zbytečného odkladu po té, co se dověděl o překročení zmocnění, je toto jednání považováno za schválené.

Obdobně jestliže zmocněnec překročí při jednání oprávnění jednat za zmocnitele nebo jedná-li někdo za jiného zcela bez plné moci, je z takového jednání vázán sám, zde by ovšem mohl ten, za koho byl právní úkon proveden, tento úkon bez zbytečného odkladu naopak sám výslovně schválit. Pokud tak neučiní, může osoba, s níž bylo jednáno, požadovat splnění závazku či náhradu škody způsobené tímto jednáním na zmocněnci. Tyto právní účinky nenastanou, jestliže osoba, s níž bylo jednáno, o nedostatku plné moci věděla.

Zmocněnec může udělit plnou moc jiné osobě, aby za něj jednala za zmocnitele jen tehdy, když je k tomu oprávněn podle plné moci nebo pokud je zmocněncem PO (jak již bylo zmíněno v úvodním odstavci této kapitoly). Z právních úkonů dalšího zmocněnce zůstává stále zavázán přímo zmocnitel.

V § 33b odst. 1 OZ se dočteme, že: „*plná moc zanikne*

a) provedením úkonu, na který byla omezena,

b) je-li odvolána zmocnitelem,

c) je-li vypovězena zmocněncem,

d) zemře-li zmocněnec.“

Následně v dalších odstavcích téhož § jsou předchozí body zániku plné moci rozebrány detailněji. A tak zjistíme, že tyto důvody neplatí vždy výlučně a existuje i další možnost ukončení plné moci, takže předchozí výčet není taxativní. Jelikož hned následující odstavec uvádí, že zanikne-li PO – zmocněnec či zmocnitel, plná moc zanikne taktéž za předpokladu, že práva a závazky PO nepřecházejí na jinou osobu. Také podle Fialy [4] z principu autonomie vůle²¹ vyplývá, že zastoupení na základně dohody o plné moci může být ukončeno taktéž dohodou. Je možné i stanovit plnou moc na dobu určitou, a pak tato tedy zaniká uplynutím stanovené doby, s čímž se nedá jinak, než souhlasit.

Co se týče oné nevýlučnosti, je potřebné uvést, že plná moc nezanikne vždy smrtí zmocnitele, a to tehdy jestliže z jejího obsahu vyplývá něco jiného nebo zvláštní zákon stanoví jinak. Navíc pokud zmocnitel zemře nebo zmocněnec vypoví plnou moc, musí

²¹ Princip autonomie vůle patří mezi zásady soukromého, potažmo občanského práva. Jde vlastně o možnost volby projevující se ve čtyřech konkrétních podobách, a to zda učinit či neučinit právní úkon, možnost výběru adresáta právního úkonu, volba právního úkonu nebo volba formy právního úkonu, což je právě podstatné v tomto příkladu, kdy plná moc vzniká formou dohody. [30]

zmocněnec vykonat vše, co nesnese odklad tak, aby právní nástupce zmocnitele nebo on sám neutrpěli újmu na svých právech a účinky takového jednání mají stejné právní následky, jakoby zastoupení trvalo. Vykonané právní úkony by však nebyly účinné za předpokladu, že by odporovaly tomu, co zařídil zmocnitel či jeho právní nástupci.

Ještě je důležité mít na paměti, že dokud není zmocněnci známe odvolání plné moci, tak jeho právní úkony mají účinky, jako za trvání plné moci. Tohoto se ale nemůže dovolávat ten, kdo věděl nebo musel o odvolání plné moci vědět.

3.3.1 Prokura

Prokura je speciální, široce koncipovaná plná moc často používaná v obchodních vztazích, primárně upravovaná § 14 ObchZ, pokud některé právní vztahy ohledně prokury ObchZ nelze řešit podle ObchZ, použije se ve smyslu § 1 odst. 2 ObchZ obecná úprava OZ, popř. se postupuje podle obchodních zvyklostí.

Prokura může být udělena jen FO způsobilé k právním úkonům podnikatelem zapsaným v OR, a to písemně, bereme-li v úvahu již zmiňované ustanovení § 31 odst. 4 OZ. Podle něho musí být právní úkon proveden písemnou formou, jestliže se netýká určitého úkonu, což se prokura díky širokému pojetí v ObchZ, kde se uvádí, že prokurista je prokurou zmocněn ke všem právním úkonům, ke kterým dochází při provozu podniku, včetně úkonů, k nimž by bylo jinak třeba zvláštní plné moci, opravdu netýká.

Písemnému udělení prokury předchází podle OZ dohoda o plné moci, avšak ve skutečnosti se jedná o zmocňovací smlouvu, která už písemnou formu mít nemusí. [2]

Prokura se **zapisuje do OR** a má konstitutivní účinky, tzn. že její udělení je účinné právě zápisem do OR. Zápis prokury do OR upravuje § 200a až § 200de OSŘ, k zapsání dojde na základě **návrhu**, jež musí obsahovat obecné náležitosti ve smyslu § 42 odst. 4 a § 79 OSŘ a také údaje požadované § 35 ObchZ. Výpisem z OR se prokurista prokazuje vůči třetím osobám, pouhá listina o udělení prokury by neměla žádnou váhu s ohledem na účinky zápisu.

Jestliže má být prokura udělena více osobám, musí být v návrhu uvedeno, jakým způsobem budou prokuristé jednat, může k tomu být oprávněn buď každý samostatně, nebo všichni hromadně, popř. může být stanoven počet prokuristů potřebný k jednání.

Jak již bylo řečeno, prokurista jedná neomezeně ve všech věcech týkajících se provozu podniku, avšak nemá automaticky oprávnění zcizovat a zatěžovat nemovitosti²², ledaže by to bylo výslovně zahrnuto v udělení prokury.

Jednání prokury sice může být omezeno jen vnitřními pokyny, ale žádné právní následky vůči třetím osobám toto omezení nemá, podnikatel je tedy vždy prokuristovým jednáním navenek vázán.

Prokurista musí za podnikatele podepisovat tak, že k firmě tohoto podnikatele připojí dodatek označující prokuru a svůj podpis. Dodatek nemá žádnou předepsanou formu, lze uvést např. prokurista, in procura nebo užít zkratk Ppa, p. pa., p. pr. či p. p.

Prokura může zaniknout různými způsoby, podpůrně se pro tuto situaci použijí ustanovení OZ o plné moci, z čehož plyne, že může zaniknout zcela totožně jako plná moc (viz předchozí kapitola), završením musí však logicky být výmaz prokury z OR. Rozdíl mezi důsledky plynoucími z obecné úpravy OZ a speciální ObchZ nastává tehdy, jestliže podnikatel zemře. Pak se v § 14 odst. 7 ObchZ uvádí, že prokura nezaniká, ledaže by bylo podnikatelem stanoveno, že má trvat jen za jeho života. Jakmile však podnikatel zemře, smí prokurista provádět jen ty úkony, jež jsou v rámci obvyklého hospodaření a musí neprodleně podat návrh na zápis tohoto omezení do OR soudu. Úkony, které by přesahovaly rámec obvyklého hospodaření mohou být prokuristou vykonávány pouze se svolením dědiců a soudu.

Podnikatele zavazuje jednání prokuristy zapsaného v OR, i když už má být odvolán, ledaže by to třetí osoba věděla a nejednala tak v důvěře v zápis v OR o odvolání prokuristy a podnikatel to dokázal.

3.4 Jednání prostřednictvím obchodního zástupce

Další možností neosobního jednání podnikatele je uzavření smlouvy o obchodním zastoupení, kterou bychom marně hledali v obecné části ObchZ, ale upravuje ji § 652 až § 672a ObchZ nacházející se v části věnované obchodním závazkovým vztahům.

Smlouvou o obchodním zastoupení se zavazuje obchodní zástupce jako nezávislý podnikatel vyvíjet pro zastoupeného dlouhodobě **činnost vedoucí k uzavírání** určitého druhu **smluv** nebo je sjednávat a **uzavírat jménem zastoupeného na jeho účet**. Smlouva musí mít písemnou formu.

²² Zcizením je myšlen prodej, darování nebo směna a zatížení vede k omezení vlastnického práva, např. exekucí.

Smlouvu o obchodním zastoupení lze sjednat jak na dobu určitou, tak neurčitou, popř. ke splnění určitého účelu, pokud není výslovně dáno, smlouva se bere jako uzavřená na dobu neurčitou. Působnost obchodního zástupce může být sjednána pro určité území (jak v tuzemsku, tak v zahraničí), pokud není územně vymezena, má se za to, že zástupce může působit v celé ČR. Také je možné ve smlouvě vymezit okruh osob, vůči nimž má být činnost vykonávána.

V úvahu též připadá písemné sjednání **výhradního obchodního zastoupení**, kdy je obchodní zástupce povinen vykonávat tuto činnost jen pro zastoupeného, čili nesmí uzavírat obchody na účet jiného, dokonce ani na vlastní účet. Omezení však platí i pro zastoupeného, jež nesmí využívat služeb jiného obchodního zástupce na vymezeném území, a pokud by uzavřel obchod sám bez zapříčinění výhradního obchodního zástupce, přísluší zástupci provize, jakoby obchod uzavřel sám.

Další omezení pro obchodního zástupce může vyplývat z § 672a ObchZ, podle něž je ve smlouvě o obchodním zastoupení možné sjednat konkurenční doložku, díky níž se tento zástupce zavazuje po dohodnutou dobu (nanejvýš dva roky) nevykonávat na stanoveném území nebo vůči stanovenému okruhu osob, na účet jiného ani na svůj vlastní, činnost, jež byla předmětem obchodního zastoupení, nebo by měla soutěžní povahu k podnikání zastoupeného. Rozsah a oprávněnost této doložky lze napadnout soudně, soud ji pak může omezit nebo prohlásit za neplatnou.

Nutností pro vykonávání sjednané činnosti je její osobní vykonávání zástupcem, pokud ten tak z nějakého důvodu nemůže činit, bez zbytečného odkladu o tomto musí informovat zastoupeného, protože se nemůže sám dát zastupovat.

Obchodní zástupce může v závislosti na obsahu smlouvy a **na základě plné moci obchody jménem zastoupeného i uzavírat**. Práva a povinnosti stran týkající se uzavírání obchodů se pak budou řídit ustanoveními o mandátní smlouvě.

Zákon ukládá obchodnímu zástupci povinnost jednat poctivě, s vynaložením odborné péče²³ a v dobré víře, dbát zájmů zastoupeného a jednat v souladu s pověřením a rozumnými pokyny zastoupeného. Též má povinnost spolupůsobit při uskutečňování smluv a řešit rozpory, jež nastanou, podávat zastoupenému informace o vývoji na trhu a o dalších důležitých záležitostech. Pro zastoupeného také musí uchovávat doklady, jež

²³ V rámci odborné péče má obchodní zástupce mj. navrhopvat uzavírání smluv jen s osobami, u kterých jsou předpoklady ke splnění závazků. Ovšem za splnění povinnosti třetích osob, s nimiž navrhl uzavření obchodu nebo v rámci zmocnění jej sám uzavřel, ručí jen, pokud by k tomu byl písemně zavázán a obdržoval za toto zvláštní odměny. [9]

mu byly svěřeny a také ty, které při své činnosti pro zastoupeného získal po dobu, jež mohou být významné.

Zastoupený musí dle § 655a ObchZ jednat poctivě, v dobré víře, poskytovat zástupci dokumentaci nezbytnou k výkonu jeho činnosti, informovat zástupce o všem nezbytném pro plnění závazků ze smlouvy a také o přijetí, odmítnutí či nesplnění jím obstaraného úkonu.

Pokud byla smlouva uzavřena na dobu určitou, zaniká závazek obchodního zástupce uplynutím této doby, pokud by i nadále pokračovala jeho spolupráce se zastoupeným, mění se tato smlouva na dobu neurčitou. Jestliže byla smlouva sjednána na dobu neurčitou, kterákoli ze stran ji smí ukončit výpovědí, výpovědní lhůty jsou dány § 668 odst. 3 až 6 ObchZ.

3.5 Zvláštní případy jednání

Kromě osobního nebo zákonného jednání či klasického smluvního zastoupení zvoleného podle potřeb podnikatele nastávají případy, které jsou zařazovány mezi zvláštní případy jednání. Jde o jednání za situace, kdy ještě nevznikl daný podnik, když je v rukou likvidátora nebo když se subjekt dostane do úpadku.

3.5.1 Jednání před vznikem společnosti

Společnost vzniká všeobecně známým aktem, a to **zápisem do OR** (potažmo i družstvo, ale pro zjednodušení budu uvádět jen označení společnost), před tímto je však samozřejmě zapotřebí určitých úkonů, aby se tak mohlo stát. Jestliže se někdo rozhodne vést novou vlastní společnost, prvním krokem je **založení** společnosti, pokud ji zakládá jednatel, sepisuje za tímto účelem zakladatelskou listinu, více zakladatelů uzavírá společenskou smlouvu (u a. s. je tato smlouva nazývána zakladatelská)²⁴.

Posléze musí společnost požádat o průkaz podnikatelského oprávnění, jež bude vydán budoucí společnosti, nejčastěji půjde o živnostenské oprávnění či koncesní listinu.

²⁴ Oba druhy písemností musí být vyhotoveny písemně a podpisy zakladatelů si vyžadují úřední ověření. Společenská smlouva s. r. o. a zakladatelská smlouva a. s. i zakladatelská listina musí být sepsány formou notářského zápisu.

Společnosti a. s. a s. r. o. musí před svým vznikem ještě splatit část ZK, podrobností, jež jsou nutné pro vznik společnosti, je samozřejmě daleko více, zejména u a. s.²⁵.

Společnost před svým vznikem nemá právní subjektivitu a neexistuje tedy jako samostatný subjekt práv a povinností, tzn., že není nositelem práv a povinností a svými úkony nesmí zakládat, měnit či rušit právní vztahy. [31]

V mezidobí od založení společnosti do jejího zápisu do OR přiznává ovšem § 64 ObchZ možnost **jednat jménem společnosti** s tím, že kdo před vznikem společnosti jedná jejím jménem, je z takového jednání **vázán sám**, pokud jedná více osob, jsou všechny vázány společně a nerozdílně. Aby byla společnost z těchto jednání opravdu vázána (a to od počátku), musí její společníci, příp. orgán k tomu příslušející toto jednání do tří měsíců od vzniku společnosti **schválit**.

Zakladatelé musí vytvořit seznam jednání, jež byla učiněna jménem společnosti před vznikem její právní subjektivity a tento seznam předložit společníkům či příslušnému orgánu ke schválení s přiměřeným předstihem tak, aby bylo možné dodržet tříměsíční lhůtu, do níž mají být úkony schváleny. Jestliže zakladatelé tuto povinnost poruší, odpovídají věřitelům společně a nerozdílně za škodu, jež vznikne v důsledku nepřijetí závazků plynoucích z těchto úkonů.

Jestliže bude jednání započaté před vznikem společnosti schváleno, zákon ukládá (konkrétně § 64 odst. 3 ObchZ) povinnost statutárnímu orgánu toto bez zbytečného odkladu oznámit účastníkům závazkových vztahů, jež z těchto jednání vznikly.

Jak zmiňuje Doleček [25] společně zákon nebrání v postoupení pohledávek vzniklých jednáním před jejich vznikem (dle § 524 OZ) či v převzetí takovýchto dluhů (§ 531 OZ) nebo v možnosti přistoupení k nim (dle § 533 a § 534 OZ). Tento postup je podle práva každopádně možný, ale nepřijde mi z ekonomického hlediska zrovna nejvhodnější, aby nově vzniklá společnost na sebe zbytečně brala další závazky, které musí být na začátku podnikání už tak značně vysoké.

3.5.2 Jednání likvidátora

Likvidaci obchodních společností obecně upravují ustanovení § 70 až § 75b ObchZ. Nicméně situace, za kterých může dojít ke zrušení společnosti s likvidací, zjistíme

²⁵ Detaily jsou k mání např. v Komentovaném ObchZ v obecných ustanoveních týkající se obchodních společností a specifika ohledně zakládání různých PO upravovaných ObchZ v částech rozebírajících jednotlivé společnosti a družstvo.

v § 68 odst. 3 ObchZ, (je zde obsažen výčet všech zákonných způsobů zrušení společnosti). Odst. 2 téhož § uvádí okolnost, jež zrušení společnosti s likvidací vylučuje, je to tehdy, jestliže jmění společnosti přechází na právního nástupce. Také se likvidace nevyžaduje, pokud se společnost zrušuje konkursem (§68 odst. 3 písm. f) ObchZ), likvidace by se pak provedla, až by po takovémto zrušení společnosti zůstal majetek.

Společnost do likvidace vstupuje dnem, ke kterému je zrušena (s výjimkou výše zmiňovaného zrušení konkurzem), po dobu, kdy se společnost nachází v likvidaci, se užívá její firmy s dovětkem – v likvidaci. Vstup společnosti do likvidace se zapisuje do OR.

Jestliže dochází k takovému zrušování společnosti, její **statutární orgán jmenuje likvidátora** (pokud tedy zákon, společenská smlouva či stanovy toto neupravují jinak). Likvidátor by měl být jmenován bez zbytečného odkladu, v případě, že tak společnost neučiní, jmenuje ho **soud**²⁶.

§ 71 odst. 5 ObchZ zdůrazňuje, že je likvidátor **orgánem společnosti** a za své jednání odpovídá stejným způsobem jako členové statutárních orgánů.

Likvidátorem ve většině případů může být jen **FO**, **PO** to smí být jen u případů stanovených zvláštním zákonem (u bank dle § 36 odst. 2 zákona o bankách).

Jeho jmenováním na něho přechází působnost statutárního orgánu jednat jménem společnosti v rozsahu stanoveném § 72 ObchZ. Likvidátorů může být i více, pak má tuto působnost každý z nich, jestliže ze jmenování nevyplývá něco jiného.

Podle zmiňovaného § 72 ObchZ činí likvidátor jménem společnosti jen ty **úkony, jež směřují k likvidaci společnosti**, tzn.: *„plní závazky společnosti, uplatňuje pohledávky a přijímá plnění, zastupuje společnost před soudy a jinými orgány, uzavírá smíry a dohody o změně a zániku práv a závazků a vykonává práva společnosti.“* Může sice uzavírat i nové smlouvy, ale jen v souvislosti s ukončením nevyřízených obchodů, popř. tak smí také činit, když je to potřebné k zachování majetku společnosti nebo jeho využití, ale nesmí to vést k pokračování v provozu podniku. Likvidátor také může jménem společnosti jednat ve věcech zápisu do OR.

²⁶ Soud jej jmenuje také tehdy, když sám o zrušení s likvidací rozhodne. Může takto jmenovat i kohokoli ze společníků nebo členů statutárního orgánu společnosti, a to i bez jejich souhlasu. Takto jmenovaná osoba se nemůže své funkce vzdát, pouze může soud požádat o odvolání z ní kvůli tomu, že její vykonávání na něm není možné spravedlivě požadovat.

Tímto je dosaženo toho, že každá společnost bude mít svého likvidátora a to i tehdy, když je natolik předlužená, že likvidační zůstatek nepokryje ani úhradu výdajů likvidátora a jeho odměny, a proto by bylo velice obtížné hledat někoho, kdo by chtěl tuto funkci zastávat. [1]

Konkrétněji jsou povinnosti likvidátora rozebírány v následujících §. Tak třeba § 73 ObchZ stanovuje likvidátorovi povinnost oznámit všem známým věřitelům vstup společnosti do likvidace. Pro případ, že by nebyli všichni věřitelé známi, musí bez zbytečného odkladu zveřejnit rozhodnutí o zrušení společnosti, v němž vyzývá věřitele k přihlášení svých pohledávek²⁷.

Likvidátor dále ke dni vstupu společnosti do likvidace sestavuje zahajovací likvidační účetní rozvahu a soupis majetku. Sestavuje i účetní závěrku k předcházejícímu dni vstupu do likvidace, pokud tak neučinil statutární orgán, kterému to přísluší předně, statutární orgán pak nese odpovědnost za škodu ve smyslu § 373 až § 386 ObchZ způsobenou nesplněním tohoto závazku.

Všem věřitelům a společníkům, jež si požádají o zaslání soupisu jmění, je likvidátor povinen vyhovět.

Přednostně likvidátor během likvidace uspokojuje mzdové nároky zaměstnanců²⁸, ovšem za předpokladu, že není povinen podat insolvenční návrh²⁹.

Věřitelé si mohou stále jako před zahájením likvidace jednostranně započíst své splatné pohledávky proti splatným pohledávkám stejného druhu likvidované společnosti, jež má za věřitelem (dle § 580 a § 581 OZ a § 358 až § 364 ObchZ).

Po tom, co likvidátor učiní všechny úkony nezbytné k provedení likvidace, sestaví zprávu o průběhu likvidace, která mj. obsahuje návrh na rozdělení čistého majetkového zůstatku. Tuto zprávu pak předkládá společníkům nebo příslušnému orgánu ke schválení. Společníci se pak mohou domáhat přezkoumání výše podílu na likvidačním zůstatku podle pravidel stanovených § 75 odst. 2 ObchZ, jestliže s návrhem likvidátora nesouhlasí, o právech na plnění společníků a o zacházení s majetkem dále pojednávají další odst. tohoto §.

Jakmile likvidátor rozdělí likvidační zůstatek, sepíše seznam společníků, jimž vyplatil podíl na tomto zůstatku. Rozdělením likvidačního zůstatku je likvidace ukončena (může být ukončena také pouze uspokojením věřitelů z výtěžku z prodeje majetku,

²⁷ Musí ho zveřejnit minimálně dvakrát za sebou nejméně s dvoutýdenním časovým rozestupem, ve výzvě musí být též uvedena lhůta pro přihlášení k pohledávkám, ale ne kratší než tři měsíce.

²⁸ Mzdovými nároky jsou chápány splatné mzdové pohledávky z pracovního poměru ke společnosti (zaměstnavateli), nepočítají se sem odměny za práce vykonané na dohody o pracovní činnosti nebo o provedení práce. [1]

²⁹ Insolvenční návrh podá tehdy, jestliže se podle něj společnost nachází v úpadku, více v následující kapitole.

převzetím majetku věřitelem k úhradě pohledávek nebo věřitelovým odmítnutím převzít takovýto majetek).

Do 30 dní po tom, co likvidace skončí, likvidátor podává návrh na výmaz společnosti z OR podle pravidel stanovených § 75 ObchZ, tímto jeho úloha končí.

Funkce likvidátora také může skončit na základě rozhodnutí společníků či příslušných orgánů společnosti odvolat předchozí rozhodnutí o zrušení společnosti (mohou tak učinit dokud se nezačne rozdělovat likvidační zůstatek). Jestliže likvidátora jmenoval soud, ruší rozhodnutí o zrušení společnosti on.

§ 75b ObchZ upravuje situaci, kdy je po skončení likvidace či po výmazu společnosti z OR zjištěn dosud neznámý majetek nebo se naskytnou další nezbytná opatření související s likvidací. Soud pak na návrh příslušných osob rozhodne o obnovení likvidace a jmenuje likvidátora, obnovení likvidace stejně jako osoba likvidátora je opět zapisována do OR. Likvidátor má povinnost ke dni zápisu do OR sestavit zahajovací rozvahu, jinak postupuje stejně jako by k předešlému ukončení likvidace nedošlo.

3.5.3 Jednání insolvenčního správce

Jestliže má dlužník více věřitelů, vůči nimž má peněžité závazky po delší dobu než 30 dnů po lhůtě splatnosti a navíc není schopný tyto závazky plnit, dostává se do úpadku, takto charakterizuje úpadek § 3 odst. 1 insolvenčního zákona³⁰ (dále jen InsZ). Dle tohoto zákona jsou v úpadku také podnikatelé (ať FO či PO), jež jsou předluženi, tzn., mají více věřitelů a souhrn jejich závazků převyšuje hodnotu jejich majetku. O hrozící úpadek by šlo tehdy, kdyby bylo možné vzhledem ke všem okolnostem důvodně předpokládat, že dlužník nebude schopen plnit podstatnou část svých peněžitých závazků řádně a včas.

Jestliže se jistý věřitel obává, že mu dlužník nebude schopen peněžité plnit a domnívá se, že je v úpadku, může podat insolvenční návrh. Sám dlužník, jenž zjistí svůj úpadek, návrh podat musí. Insolvenční soud oznámí zahájení insolvenčního řízení krátce od podání návrhu³¹ vyhláškou, tato je doručena navrhovateli i dlužníkovi. Hned po jejím vyhlášení nastávají pro dlužníka jisté účinky, předně nesmí se svým majetkem nakládat způsobem, který by vedl ke snižování jeho hodnoty.

³⁰ Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů.

³¹ Do dvou hodin po doručení insolventního návrhu, jestliže do úředních hodin po doručení zbývají méně než dvě hodiny nebo jde o den pracovního klidu, insolvenční soud vyhlášku zveřejní do dvou hodin po začátku úředních hodin jeho nejbližšího pracovního dne.

Za zákonem stanovených podmínek dojde k zamítnutí insolvenčního návrhu (kdy se osoba dle soudu v úpadku nenachází, či pro nedostatek majetku, popř. odmítnutí pro vady návrhu), v opačném případě vyhlásí soud úpadek daného subjektu. A na scénu přichází insolvenční správce, ihned po rozhodnutí o úpadku na něj přechází **právo nakládat s majetkovou podstatou**³² v rozsahu, v němž s ní již není oprávněn nakládat dlužník.

Ovšem když je jisté, že se dlužník nachází v úpadku, může insolvenční soud ustanovit již před rozhodnutím o úpadku **předběžného insolvenčního správce**, tento správce vykonává činnosti, jež mu uloží soud a stanoví InsZ³³, přičemž jedná stejným způsobem jako správce s plnou působností. Pokud insolvenční soud nerozhodne jinak, stává se pak tento správce po vyhlášení úpadku i insolvenčním správcem s plnou působností.

Podmínky pro výkon této funkce popisuje zákon o insolvenčních správcích³⁴ (dále jen ZoIS), obecné záležitosti týkající se insolvenčního správce jsou také obsaženy v § 21 až § 40 InsZ. Tento správce se ustanovuje ze seznamu insolvenčních správců vedeného Ministerstvem spravedlnosti, může jím být **FO**, ale taktéž i **v. o. s.**, zahraniční obchodní společnost či zahraniční sdružení splňující podmínky uvedené v § 2 odst. 2 ZoIS.

Podle § 40 InsZ jedná insolvenční správce **svým jménem na účet dlužníka** za předpokladu, že na něj přešlo oprávnění nakládat s majetkovou podstatou. Jednání se především týká právních úkonů, jimiž je správcem **zpeněžována majetková podstata** nebo s ní nakládá jiným způsobem a také úkonů v **incidenčních**³⁵ a **dalších sporech**, jichž se správce účastní místo dlužníka.

Předně za podmínky, že není úpadek řešen na základě návrhu dlužníka podle § 148 InsZ, insolvenční správce na základě návrhu schůze věřitelů a svých poznatků zašle insolvenčnímu soudu způsob, jakým by měl podle něj být úpadek řešen. Věřitelé podávají

³² Majetkovou podstatou, když návrh podává sám dlužník, se rozumí majetek patřící dlužníkovi v den zahájení insolvenčního řízení spolu s majetkem, jež nabude v průběhu řízení. Jestliže návrh podal dlužník, spadá sem majetek patřící dlužníkovi v době soudem nařízeného předběžného opatření. Majetkovou podstatou se zabývá § 205 až § 230 InsZ.

³³ Předběžný správce se zejména stará o to, aby dlužník nesnižoval hodnotu svého majetku.

³⁴ Zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích, ve znění pozdějších předpisů.

³⁵ Co je incidenčními spory popisuje § 159 InsZ, spadají sem spory o pravost, výši či pořadí přihlášených pohledávek, o vyloučení práva, pohledávky či jiné majetkové hodnoty z majetkové podstaty, spory na základě odpůří žaloby, o náhradu škody na majetkové podstatě vzniklé v důsledku porušení povinností insolvenčního správce a další spory, jež jsou zákonem označeny jako incidenční.

insolvenčnímu soudu přihlášky pohledávek, jejichž stejnopis je doručen insolvenčnímu správci, ten je posléze přezkoumává, spolu s dlužníkem může popírat jejich pravost, výši a pořadí na rozdíl od věřitelů.

Dále insolvenční správce od svého ustanovení (nebo i předběžný správce) zjišťuje majetkovou podstatu dlužníka a zapisuje jej do soupisu majetkové podstaty, dlužník mu musí za tímto účelem poskytovat součinnost a dbát jeho pokynů. Položky tvořící majetkovou podstatu pak v soupisu patřičně označí a ocení, obtížně ocenitelný majetek může zadat znalci. Soud může ve výjimečných případech stanovených zákonem upustit od soupisu nebo ocenění majetku, v tomto případě je soudu správcem předkládána zpráva o stavu majetku.

Insolvenční správce rovněž mj. vede evidenci pohledávek společníků, členů dlužníka vyplývajících z jejich účasti ve společnosti nebo družstvu (tyto pohledávky se však v insolvenčním řízení neuplatňují).

Úpadek dlužníka je pak řešen jedním ze tří hlavních způsobů³⁶, prvním je konkurs, kdy je jednoduše majetek dlužníka zpeněžen, a z výtěžku jsou uspokojeni věřitelé.

Dalším způsobem řešení úpadku je reorganizace, tato je většinou používána pro podnikatelské subjekty, přičemž jejich roční obrat musí být minimálně 100 mil. Kč nebo mají nad 100 zaměstnanců. Na reorganizaci se také může dohodnout podnikatel v úpadku s věřiteli (předběžná reorganizace), zde nefiguruje žádná podmínka týkající se obratu nebo počtu zaměstnanců. Dlužník musí být za jistých podmínek schopen i nadále podnikat. Reorganizací by mělo být dosahováno vyššího uspokojení oproti konkursu a podnikatelský subjekt zůstává zachován. [27]

Třetím způsobem je oddlužení, tento se však využívá pro nepodnikatele.

Insolvenční správce se při řešení úpadku řídí ustanoveními v IsnZ, každému způsobu řešení je zde věnována zvláštní část.

Podobně jako prokurista se musí i insolvenční správce **označovat** způsobem, ze kterého je patrné, že jedná při výkonu této funkce. Součástí jeho označení tvoří také nezaměnitelné označení dlužníka.

Insolvenční správce je oprávněn pověřit svého či dlužníkova zaměstnance jednáním v soudních a jiných řízeních za sebe, ovšem i nadále zůstává odpovědným ve smyslu

³⁶ Pak mohou přicházet v úvahu ještě zvláštní řešení stanovované IsnZ pro určité druhy případů nebo subjektů.

§ 37 InsZ jako by jednal sám. Tzn., odpovídá za škodu a újmu, kterou způsobí dlužníku, věřitelům nebo třetím osobám porušením povinností, jež jsou mu uloženy a také tím, že nekoná s odbornou péčí. Též je odpovědný za škodu nebo újmu způsobenou věřiteli s pohledávkou za majetkovou podstatou tím, že tato pohledávka nebyla uspokojena v důsledku právního úkonu insolventního správce.³⁷

Jestliže je to účelné, ustanovuje insolvenční soud nejen předběžného správce, ale také **zástupce insolvenčního správce** (pro přechodnou neschopnost vykonávat funkci řádným insolvenčním správcem), dále **odděleného insolvenčního správce** (pro případ, kdy je insolvenční správce vyloučen z některých úkonů ve smyslu § 34 InsZ). Také může insolvenční soud ustanovit **zvláštního insolvečního správce** a to tehdy, jestliže je nutné řešit problematiku vyžadující odbornou specializaci. V InsZ se dále setkáváme s označením **hostující insolveční správce**, zde jde o insolvenčního správce ze zahraničí, což obecně upravuje § 2 odst. 3 a 4 ZoIS, tento správce má stejné pravomoci jako ostatní insolvenční správci.

Insolvenční soud může za závažných důvodů a při splnění podmínek InsZ insolventního správce odvolat (třeba na popud schůze věřitelů § 27 InsZ) či zprostit funkce, může být také vyloučen, jestliže je důvod pochybovat o jeho nepodjatosti či nebyly-li splněny podmínky pro jeho ustanovení (možnost o odvolání se dlužníkem § 26 InsZ).

Jinak funkce insolvenčního správce končí v případě, že byl úpadek řešen konkursem, zproštěním jeho funkce insolvenčním soudem poté, co ke dni zrušení konkursu uzavře účetní knihy, sestaví účetní závěrku, splní povinnosti dané daňovými předpisy, předá dlužníku účetní záznamy a zbývající majetek. Také musí zařídit evidenční a archivační činnost související s tímto majetkem, popř. provede další činnosti související se zrušením konkursu.

Jestliže je úpadek řešen reorganizací, končí funkce správce skončením reorganizace.

Zánik práva vykonávat činnost insolvenčního správce a způsoby zrušení povolení vyplývají z § 12 a § 13 ZoIS.

³⁷ Odpovědnosti může být i za jistých podmínek stanovených v témže § 37 zproštěn, je zde stanovena také doba promlčení.

4 Praktický příklad jednání podnikatele

V této práci se budu podrobně zabývat jednáním vybraného podniku nacházejícího se v průmyslové zóně ve Vyškově, a sice společností Antreg a. s.

4.1 Charakteristika vybraného podniku

Společnost, jak jsem již uvedla, se nazývá Antreg. a. s., sídlo má ve Vyškově na ulici Tovární. Jak je patrné z firmy, jedná se o akciovou společnost a vznikla 31. července 1996³⁸.

Předmětem podnikání jsou hlavně technické věci jako výroba, instalace a opravy elektronických zařízení, kovoobráběčství, nástrojařství apod., ale podnik je navíc oprávněn nakupovat zboží za účelem dalšího prodeje či vést účetnictví.

Společnost má v současné době k dispozici 23 moderní stroje, všechny jsou na špičkové úrovni umožňující vyrábět s maximální přesností, patří k nim i opravdu světově velice uznávané stroje Mori Seiki, jichž je v Antregu nyní 7. Na těchto strojích vyrábí s pomocí několika různých technologií³⁹. Většina podniků se Antregu co do strojového vybavení nemůže rovnat, což je dozajista jeho velkou konkurenční výhodou.

Další jeho silnou stránkou je výroba nepřeberného množství výrobků, kam patří jak standardně obráběné díly, tak různé speciální produkty, jateční přístroje (jateční přístroj k porážení dobytka je opatřen znakem Český výrobek). Podnik provozuje i zakázkovou výrobu, kdy se na něj zákazníci obrací s nejrůznějšími požadavky, které jsou zpracovávány ve vývojovém středisku a následně vyráběny na příslušných výrobních střediscích.

Za největší konkurenční výhodu však podnik považuje své zaměstnance (viz dále a Příloha č. 1).

Společnost se neustále přizpůsobuje požadavkům na trhu, rychle dokáže měnit a doplňovat portfolio vyráběných produktů, je schopna flexibilně reagovat na rozličné požadavky zákazníků. Má skvělé výrobní zařízení, zkušené pracovníky s velkým nasazením a také rozsáhlé informační, komunikační a softwarové vybavení.

³⁸ Společnost je zapsána v OR, vedeném Krajským soudem v Brně oddíl B, vložka 2052. O jejím vzniku se můžete dočíst více v další kapitole nebo ještě podrobněji je toto rozebíráno v Příloze č. 1.

³⁹ Více ohledně **technického a technologického vybavení**, jakožto i o **produktech společnosti**, podrobné **historii, současné a plánované situaci** v podniku se dočtete v **Příloze č. 1**.

4.1.1 Vývoj podniku

Podnik vznikl bez výzvy k upisování akcií 31. června 1996 na základě zakladatelské listiny z 20. června 1996. Tomuto aktu předcházela bohatá historie již od počátku 20. století, kdy byl podnik různě převáděn, měnil majitele i právní formy. Pro nás je důležitá nedávná minulost, kdy začátkem 90. let začal (jako předchůdce současného Antregu) podnikat Remagg s. r. o., který společnost předlužil a Antreg jako jeden ze tří nástupnických podniků se musel vyrovnávat se zadlužením u různých institucí, chátrajícím areálem i strojovým parkem.

Ve zdolávání tíživé situace označuje vedení jako silnou stránku, díky níž se začalo podniku opět dařit, své zaměstnance, jejich schopnosti, všestrannost a nasazení. Nebýt jich, podnik by zřejmě neměl potřebnou sílu se odrazit ode dna.

Avšak samotní ukázkoví zaměstnanci by zřejmě i tak podnik nezachránili. Bylo zapotřebí umořit všechny dluhy, opravit budovy a nakupovat nové stroje a technologie, aby mohl být Antreg vůbec konkurenceschopný. Hospodářský výsledek (dále jen HV) se stále držel v záporných hodnotách (viz Příloha č. 3 a č. 4) kvůli neustálým investicím a splácení dluhů. Vůbec nejnižšího HV bylo dosaženo v roce 2003, ovšem tato skutečnost byla pro společnost klíčová. Majitelé se v návaznosti na to rozhodli snížit výši ZK (čímž klesla jmenovitá hodnota akcií o celých 73%), jak dokládá Tabulka č. 4.1 Vývoj výše ZK a akcií. Takto získané finanční prostředky byly použity k uhrazení ztrát společnosti minulých let a HV od této doby vykazuje stále už jen zisk.

Tabulka 4.1 Vývoj výše ZK a akcií

	Období				
	vznik do 12.11.98	do 31.5.00	do 13.9.01	do 14.12.04	do dnes
Počet akcií	600	853	1 103	1 103	1 103
Forma akcie	na majitele	na majitele	na majitele	na jméno	na jméno
Jmenovitá hodnota akcie	100 000	100 000	100 000	100 000	27 000
Výše ZK	60 000 000	85 300 000	110 300 000	110 300 000	29 781 000

Zdroj: Výroční zprávy podniku z let 2003 až 2008, vlastní zpracování

4.1.2 Současná ekonomická situace podniku a výhled do budoucna

Základní ekonomické ukazatele jsou uvedeny v Tabulce č. 4.2 v Příloze č. 2, pro snadnější orientaci jsem ještě vypracovala Grafy č. 4.1 a 4.2, jež jsou obsahem Přílohy č. 3.

Z předchozího textu je patrné, že společnost bývala každým rokem až do 2003 ve ztrátě a od této doby je již zisková. Ovšem společnost mi nemohla poskytnout ukazatele z loňského roku, k dispozici budou až po řádné VH v červnu. Kvůli „ekonomické krizi“ na trhu, jež se nevyhnula ani Antregu, je však jasné, že se výnosy oproti předcházejícím létům snížily.

Do budoucna chce společnost nadále zvyšovat produktivitu práce, snižovat náklady, zvyšovat objem výroby a tím pádem i úroveň tržeb. Nadále má v úmyslu udržovat technické a technologické vybavení na vysoké úrovni, sledovat vývojové trendy poptávky a přizpůsobovat se potřebám zákazníků. Díky těmto skutečnostem a značnému zaměstnaneckému potenciálu, má společnost značné dispozice k udržení se na trhu i přes nepříznivé podmínky klesající poptávky v podobných oborech.

4.2 Historie způsobu jednání společnosti

Když společnost vznikla, byl předepsaný způsob jednání takový, že vůči třetím osobám, před soudy a před jinými orgány ji zastupoval předseda představenstva či jím určený zástupce nebo samostatně člen představenstva, jež k tomu byl pověřen písemně předsedou. Také za společnost jednal prokurista, a to do 7. července 1997. Bylo to jediné období, kdy měl podnik ustanovenou prokuru. Tuto funkci vykonával tehdejší, stávající a jediný ředitel společnosti, říká, že byl prokuristou, jelikož si to vyžadovala tehdejší legislativní úprava, jakmile tento důvod opadl, funkce zanikla. Po půl roce od založení společnosti vystřídal post prvního předsedy představenstva a zůstává jím až do dnes.⁴⁰ Během prvního roku existence společnosti se vystřídalo šest členů ve funkci statutárního orgánu, a to dva členové představenstva, dva místopředsedové představenstva a dva zmiňovaní předsedové.

Od 7. července 1997 do 18. srpna 1999 jednal a podepisoval za společnost předseda představenstva nebo místopředseda společně se členem představenstva. Všichni museli připojovat svůj podpis k názvu či otisku razítka společnosti. V průběhu těchto dvou let zastával funkci statutárního orgánu jen jeden předseda, místopředseda a jeden člen představenstva.

Další změna ve způsobu jednání trvala od 18. srpna 1999 do 29. dubna 2008, kdy jménem společnosti navenek jednal a podepisoval předseda představenstva

⁴⁰ Otázkou však je, zda se funkce předsedy představenstva a prokuristy tohoto půl roku nekryla a nebyla tak zbytečná, jelikož na obou postech bylo možné jednat samostatně a prokurista se zodpovídal představenstvu, čili sám sobě.

a místopředseda představenstva samostatně. Ostatní členové představenstva mohli jednat výhradně s předsedou nebo místopředsedou představenstva. Za společnost se podepisovalo tím způsobem, že se k firmě či otisku razítka společnosti (stejně tak i k vypsáním jménům, příjmením a funkcím) bezpodmínečně připojoval podpis předsedy nebo místopředsedy představenstva společnosti. Statutárním orgánem byl předseda, místopředseda a tři členové představenstva současně.

Pro zjednodušení situace a díky důvěře vlastníků smí od onoho 29. dubna 2008 až do současnosti jednat jménem společnosti navenek a podepisovat předseda představenstva nebo každý člen představenstva samostatně. Nyní je statutárním orgánem pouze pan ředitel ve funkci předsedy představenstva a dva členové představenstva.

4.3 Výkonová náplň jednotlivých postů

Organizační schéma Antregu a. s. naleznete pro přehlednost v Příloze č. 4.. Nyní přejdu již k některým funkcím v hierarchii společnosti.

4.3.1 Valná hromada

Nejvyšším orgánem společnosti, stejně tak jako všech a. s., je VH. Tato se schází pravidelně minimálně jednou za rok při tzv. řádné VH, jež v Antregu probíhá obvykle v květnu⁴¹ (maximální přípustný termín je u a. s. konec června). Na VH se projednává především schválení účetní závěrky, hodnotí se úspěšnost minulého období a navrhuje se případné změny, mění se stanovy, jsou jmenováni a odvoláváni členové představenstva a dozorčí rady, také se stanovuje způsob rozdělení zisku či krytí ztráty a mnoho dalších věcí stanovených ObchZ a stanovami společnosti.

Pokud se vyskytnou nějaké naléhavé skutečnosti, je možné svolat mimořádnou VH, ta ve společnosti proběhla například v půli listopadu 2004, kdy bylo na programu jednání rozhodnutí o snížení základního kapitálu a pokrytí neuhrazených ztrát minulých let. Poslední mimořádná VH se uskutečnila 22. dubna 2008 za účelem změny stanov a jmenování předsedy představenstva.

Aby byla VH usnášeníschopná, vyžaduje se přítomnost akcionářů držících akcie, jejichž jmenovitá hodnota převyšuje 30 % ZK společnosti (popř. mohou být akcionáři zastoupeni pověřeným zástupcem na základě plné moci). Jelikož jsou ve společnosti dvě akcionářky, z toho jedna má ve společnosti majoritní podíl na akciích (vlastní

⁴¹ Letos se bude ovšem konat až 26. června kvůli projednávání jistých nájemních smluv.

1102 ks akcií z celkového počtu 1103), musí se osobně či prostřednictvím zástupce zúčastnit právě ona.

Více informací o svolávání VH, jejích pravomocích a hlasovacích právech se dočteme v ObchZ⁴² a o konkrétních podmínkách týkajících se VH Antregu ve stanovách společnosti.

4.3.2 Dozorčí rada

Tento orgán dohlíží na činnost představenstva a. s. a na podnikatelskou činnost společnosti vůbec, přezkoumává účetní závěrku, návrh na rozdělení zisku a svá vyjádření předkládá VH. Sama dozorčí rada může VH svolat, jestliže je to v zájmu společnosti a navrhopat opatření ke zlepšení situace.

Členové dozorčí rady provádí kontrolní činnost zahrnující nahlížení do všech dokladů a zápisů ohledně činnosti společnosti, kontrolu účetních záznamů, kontrolu souladu podnikatelské činnosti s právními předpisy, stanovami a pokyny VH. VH pak seznamují s výsledky svých kontrol.

Dozorčí rada Antregu a. s. má zákonem stanovený minimální počet členů, a to tři. Protože společnost splňuje podmínky stanovené § 200 odst. 1, dvě třetiny členů volí představenstvo a zbývající část (v tomto případě jednoho) volí zaměstnanci.

Členem dozorčí rady nesmí být prokurista, což zde ani nepřipadá v úvahu, člen představenstva nebo jakákoli osoba oprávněná dle výpisu z OR jednat jménem společnosti (taktéž u této společnosti nikdo takový není až na představenstvo). Funkční období člena dozorčí rady činí nanejvýš pět let, znovuzvolení člena dozorčí rady je přípustné.

4.3.3 Představenstvo

Jak již bylo řečeno v první kapitole, představenstvo je statutárním orgánem a. s., přísluší mu tedy jednání jménem společnosti navenek.

Ze zákona představenstvu připadá také obchodní vedení a. s. včetně řádného vedení účetnictví, vypracovává účetní závěrku, kterou předkládá VH ke schválení spolu s návrhem na rozdělení zisku, příp. krytí ztrát. Také dává VH zprávu o podnikatelské činnosti společnosti a o stavu jejího majetku. Může svolávat mimořádnou VH.

⁴² Konkrétně např. v Koment. ObchZ § 184 až § 190, stanovy společnosti jsou zveřejňovány v OR.

Členové představenstva jsou voleni a odvoláváni VH, ve stanovách tato příslušnost může být připsána i dozorčí radě, u Antregu však taková možnost ve stanovách není.

Stejně jako dozorčí rada musí být představenstvo alespoň tříčlenné a ani zde není v současné době více členů než stanovené minimum (viz kapitola Historie jednání společnosti). Navíc je zde však podmíněno členství v představenstvu dovršením 18 let věku, způsobilostí k právním úkonům, bezúhonností a neexistencí překážky provozování živnosti.

Taktéž se zde pro členství vymezuje hranice pěti let. Současný předseda představenstva a zároveň ředitel Antregu a. s. však tuto funkci fakticky zastává již téměř od založení společnosti. Této skutečnosti je dosaženo zrušením funkce po uplynutí zákonné doby a jeho znovuzvolením, které stanovy připouští. Pan ředitel je pro společnost téměř nepostradatelný díky hlubokým znalostem, zkušenostem a dlouholeté praxi v oboru, proto bývá členy představenstva opětovně volen.

Představenstvo ve společnosti zasedá každý měsíc. O jeho průběhu zasedání a rozhodnutích se provádí zápis podepsaný předsedou představenstva a zapisovatelem. V Příloze č. 5 pro ilustraci přikládám zápis z posledního jednání ohledně volby předsedy představenstva.

Představenstvo musí činit úkony podle zásad a pokynů VH (za předpokladu souladu s právními předpisy a stanovami). Porušení těchto vnitřně vymezených povinností ale nemá žádný vliv na účinky jednání vůči třetím osobám.

Členové představenstva mají povinnost dodržovat zákaz konkurence v a. s., svou činnost vykonávat s péčí řádného hospodáře, zachovávat mlčenlivost o důvěrných informacích, jejichž prozrazení potenciálně může způsobit společnosti škodu. Pokud by členové představenstva způsobili škodu porušením svých povinností při výkonu své funkce, odpovídali by za ni společně a nerozdílně. Jestliže by bylo navíc sporné, zda člen představenstva jednal s péčí řádného hospodáře, nesl by důkazní břemeno o tom, že skutečně jednal s touto péčí. Ve společnosti Antreg se ovšem zatím takováto závažná pochybení nevyskytla, jelikož všichni členové představenstva vykonávají svou činnost opravdu svědomitě.

4.3.4 Ředitel společnosti

Do organizační struktury je víceméně tato funkce zařazována pro přehlednost v orientaci ohledně postavení vedení. Jak již bylo několikrát zmíněno, pan ředitel zastává funkci předsedy představenstva, a tak má značné pravomoci⁴³ týkající se obchodního vedení i jednání společnosti navenek. Avšak by toto označení (předseda představenstva) nemuselo mít dostatečnou vypovídající schopnost pro veškeré zaměstnance (ne každý si zřejmě pročítá zápisy v OR a ne každý by z takto získaných informací byl asi moudrý) i pro zákazníky vyhlíží přívětivěji označení ředitel než předseda představenstva.

Zde ovšem vyvstává otázka, zda není tento dvojitý výkon funkcí sporný, blíže daný problém rozvádím níže (v kapitole 4.5 Zhodnocení situace jednání v podniku).

Také postavení ředitele v podnikové hierarchii vyjadřuje, že funkce ředitele je zavazující a podřízená vůči vyšším orgánům společnosti a jejím zájmům.

Ředitel přímo ovlivňuje útvar řízení výroby, nákupu a kooperace, kdy dává pokyny vedoucím a stará se o zakázky. V celém podniku pak dohlíží na náplň práce a rozličné organizační záležitosti.

4.3.5 Generální ředitel

Tento post funguje v Antregu od roku 2005. Pokud bychom se bavili o generálním řediteli tak, jak je pojmenován v hierarchii podniku, nebude to přesné. Tuto funkci totiž zastává majoritní majitelka akcií, takže jde o generální ředitelku (dále jen GŘ).

Samo vyznačení v organizační struktuře naznačuje, že dozorčí rada, představenstvo i ředitel se zodpovídá GŘ, jakoby šlo vlastně o nejvýše postavenou funkci hned po VH. Ovšem to, jak je zakreslena v podnikové hierarchii, vytváří domněnku, že nespadá ani pod VH. To je samozřejmě nesmysl, musí podléhat jak VH, i když to v podstatě znamená, že paní GŘ odpovídá sama sobě, tak dozorčí radě a představenstvu.

Ředitel společnosti mi vylíčil, že v minulosti jednal sám podle svého uvážení ve všech věcech, jež si tedy přirozeně nevyžadovaly konání VH. Nyní samostatně pracuje, rozhoduje, řídí společnost a jedná navenek jen, pokud nejde o určité záležitosti, které je nutné konzultovat s GŘ. Avšak, což se mi jeví jako nedostatek, stanovami společnosti

⁴³ Jjistá omezení zavazující jednání ředitele popisuje následující kapitola věnovaná funkci generálního ředitele.

není dáno, jaké skutečnosti by měly být předmětem konzultace. A co víc, stanovy neřeší vůbec postavení ředitele ani GR, nenajdeme zde o nich ani zmínku.

Vzhledem k tomu, že paní majitelka do společnosti investovala značné finanční prostředky, se dá pochopit, že chce mít podrobný přehled nad tamějším děním a nákladnějšími investicemi, jejichž potřebu musí pečlivě zvážit, a proto vytvořila a zastává tuto funkci.

4.3.6 Zaměstnanci jednotlivých útvarů

Zaměstnanci mají ve svých pracovních smlouvách zcela jasně vymezeny své pracovní povinnosti. Jednotlivá pracovní místa jsou založena na přesných popisech výkonů, je přesně dáno, za co osoba na daném místě odpovídá, jak smí za podnik jednat.

Všichni pracovníci mají ve svých smlouvách také zakotvenou hmotnou odpovědnost. Podle místa výkonu práce jsou tak odpovědní např. za majetek ve skladě, výdejně, účtárnách.

Pracovníci obsluhující stroje jsou pojištěni pro případ nehody „firemními pojistkami“, také jsou pojištěni všichni zaměstnanci s pracovní smlouvou na dobu neurčitou.

Zaměstnanci bývají pravidelně školeni, mj. také z prostředků získaných z evropských dotací.

V hierarchii společnosti není zaznamenáno právní oddělení, také se asi tento post nedá zařadit na zaměstnaneckou úroveň. Nicméně na základě mandátní smlouvy pro společnost vykonává různé právní služby a radí v oblasti legislativy, když je o to požádán, advokát.

4.4 Příklad součinnosti jednotlivých postů

Jestliže se ozve nějaký zákazník, že by chtěl vyrobit něco, na co podnik zatím nemá stanovený výrobní program, začíná rozhodování o nové výrobní aktivitě u ředitele. Ten posuzuje, zda bude společnost schopna zajistit výrobu po finanční stránce, kdyby bylo kupř. třeba zakoupit za tímto účelem nový stroj, či rozběhnout určité vztahy, jež si vyžádají částku řekněme nad 100 000 Kč, musí se o tomto poradit s GR. Ředitel pak posuzuje zakázky dle typu středisek, tzn., posuzuje, kde bude výrobek nejvhodnější vyrábět z různých specifických hledisek.

Jakmile vedení shledá, že výroba produktu je z ekonomického hlediska reálná, postupuje problém dále technologovi, jež vypracuje technologický postup, za účelem vytvoření technickohospodářských norem (THN), útvar zásobování pak v závislosti na jeho požadavcích objednává potřebný materiál. Technologický postup technolog posléze zavede do Ouvertury (softwaru pro řízení výroby).

Informace o THN, čili o potřebě výrobního času a konkrétních materiálů nutných k výrobě, dostane útvar zásobování. Ten vypracuje poptávku ohledně různých materiálů a součástek, jichž bude k výrobě zapotřebí a zašle ji dodavateli. Dodavatel se vyjádří, kdy a jak bude schopen požadavek uspokojovat.

Na základě údajů od technického útvaru a dodavatelů musí zkontrolovat výdejna, jaký je stav pomocného nářadí nutného k výrobě na skladě a jestliže je nedostatečný, náleží jí povinnost vytvořit objednávku.

Odběrateli se dá posléze vědět, kdy je možné mu vyhovět a požadované výrobky dodat. Vedoucí výroby pak dává výrobní příkaz a ve stanovených střediscích se začne s výrobou.

Nakonec je objednávka zákazníkovi vyfakturována, pakliže s dodávkou v daném termínu souhlasí.

4.5 Zhodnocení situace jednání v podniku

Jak bylo zmíněno výše, ve společnosti jsou dobře rozvrhnuty pravomoci výkonných pracovníků, každý je zná, ví čím se řídit, na koho se obrátit, když je třeba, navzdory tomu organizační schéma podniku vypadá, jako by bylo možné se obrátit jen k pozicím vrcholového vedení (viz Příloha č. 4).

Pan ředitel neustále vyzdvihuje píli a zkušenosti zaměstnanců, mají velkou zásluhu na vytržení podniku ze svízelné situace v devadesátých letech, kdy na tom nebyl jako nástupce předlužené společnosti nejlépe. Zaměstnanci, jejich svědomité a příčinnivé jednání jsou silnou stránkou podniku a ohledně jejich jednání nejsou tedy na místě žádné výtky. Pouze vypadá neuspokojivě ona organizační struktura, i proto navrhuji v Příloze č. 6 strukturu odlišnou.

Co se týče vedení společnosti, naskýtá se několik otázek. První je spornost a možná neefektivnost dvojitosti funkcí. Další může být neprůhlednost rozdělení pravomocí vrcholových funkcí.

Již jsem několikrát zmiňovala, že pan ředitel je současně i předsedou představenstva, tato situace je značně diskutabilní s přihlédnutím na rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR z 15. října 2008 [23], podle něhož je zastávání funkce statutárního orgánu a zároveň zaměstnanecká funkce stejného či podobného zaměření nepřipustná. Rozhlédneme-li se však pozorně po českých podnicích, zjistíme, že podobné dublování funkcí je naprosto běžnou záležitostí.

Po prostudování článku Čecha [10] jsem ale toho názoru, že by vlastně opravdový problém nastal až v tom případě, kdy by (pan ředitel jako) předseda představenstva byl oprávněn jednat pouze společně s dalším členem představenstva, přičemž jako ředitel by mohl jednat samostatně, čímž by docházelo k rozporu. Toto ovšem nemůže nastat, protože stanovy jasně říkají, že každý člen představenstva jedná samostatně.

Dlužno říci, že postavení ve společnosti má však ředitel Antregu schváleno jejich „firemním právníkem“. Z tohoto důvodu se domnívám, že je společnost zcela z obliga. Napovídá tomu opět judikatura, kdy např. 30. 10. 2008 rozhodl Nejvyšší soud [24] ve prospěch jednatele, kterého žalovala jeho nadřízená, že nejednal s péčí řádného hospodáře, když nedokázal převést nemovitost. Žalovaný měl však uzavřenou smlouvu o poskytování právních služeb s advokátkou, která tento převod podle smlouvy o převodu nemovitosti označila za možný, avšak převáděný majetek podléhal ocenění znalcem, což provedeno nebylo a mělo to za následek neplatnost smlouvy. A jelikož žalovaný neměl žádné důvody pochybovat o odborné způsobilosti advokátky, bylo její povinností rozpoznat, jaké bude mít daná záležitost právní následky.

Druhou podle mě závažnější záležitostí (s ohledem na právní ujištění advokátem o souladu výkonu funkcí v rámci zákona) je to, že funkce ředitele a GŘ mají sice jakýsi popis pracovní činnosti v pracovních smlouvách, ale zcela jasná jejich působnost není, respektive není dáno, kdy musí jaké záležitosti ředitel probírat s nadřízenou GŘ.

Pan ředitel říká, že s ní nemusí řešit vztahy zhruba do hodnoty 100 000 Kč, ovšem mohou jistě nastat i případy, kdy půjde o jiné závažné záležitosti, ač méně nákladné (třeba jednorázově), o nichž by paní majitelka chtěla rozhodovat a tak by měly opět podléhat konzultaci, takže záleží na notné dávce intuice, co řešit a co nikoli.

Navíc ona řečená suma, je opravdu pouze orientační, akceptovaná oběma stranami, není upravená ani ve stanovách, ani v pracovních smlouvách či nějakých vnitřních předpisech. Kdyby tak čistě hypoteticky došlo k tomu, že by ředitel překročil pravomoci samostatného rozhodování, nemohla by se na něm paní majitelka zřejmě nijak hojit, nebo

by to bylo pravděpodobně velice složité a nákladné, jelikož žádné pevně stanovené mantinely neexistují. A co víc, ředitel jako předseda představenstva může jednat i tak samostatně, zde též není určena žádná hranice.

Takováto situace zřejmě nikdy nenastane, jelikož pan ředitel ví, co si může dovolit, a co již paní GŘ zajímá do takové míry, že je nutné si o tom s ní promluvit. Problém by ale zřejmě nastal, kdyby pan ředitel musel ze své funkce, např. ze zdravotních důvodů odstoupit. Potom by pravděpodobně dění ve společnosti komplikovaly značné nejasnosti, nově dosazená osoba by již nemusela mít takové zkušenosti a narychlo by se její pravomoci upravovaly.

Proto doporučuji, aby se toto vyjasnění provedlo již nyní, když je na to relativně čas a oba ředitelé by to mohli provést společnými silami. Došlo by tedy k objektivnímu posouzení záležitostí, které si vyžadují součinnost obou funkcí, a vedení by bylo tím pádem transparentnější. Toto opatření by bylo, alespoň dle mého názoru, lepší jak pro případné neshody, tak pro budoucnost podniku.

Na závěr mám ještě další malou poznámku k organizační struktuře podniku, již v popisu postu GŘ jsem uváděla, že zakreslení této funkce v hierarchii vypadá, jakoby nespádalo pod nejvyšší orgán společnosti VH a ani pod dozorčí radu a představenstvo. Možná se jedná jen o formalitu, ale přesto v Příloze č. 6 uvádím vlastní návrh této struktury, kde jsou orgány společnosti sestupně seřazeny od VH po ředitele a u zaměstnaneckých útvarů je zobrazena jejich vzájemná provázanost.

5 Závěr

Již v úvodu jsem avizovala, jak je jednání důležité. Každá osoba, ať už je podnikatelským či nepodnikatelským subjektem, jedná zcela běžně. Pokud by kterákoli osoba neměla možnost právního jednání, lze si jen stěží představit její existenci. Tuto skutečnost by si měli uvědomovat zvláště podnikatelé, a stejně jako by měli brát v úvahu ekonomické a manažerské otázky podnikání, není na místě ani podceňování právní úpravy jednání. Přehled o různých způsobech jednání napomáhá (samozřejmě s celou škálou jiných znalostí, dovedností a potenciálů) k co možná nejefektivnějším výsledkům v podnikatelské činnosti.

Ve své práci jsem se tedy zabývala jedním ze stěžejních pilířů v oblasti podnikání – jednáním. Věřím, že se mi podařilo naplnit vytyčený cíl, nejprve jsem provedla nezbytnou deskripci týkající se zvoleného tématu. Za tímto účelem jsem prostudovala příslušné části zákonů, jakož si i jisté záležitosti vyjasňovala v komentovaných právních předpisech a monografické literatuře zabývající se danou tematikou. Pro přehled o zajímavostech a novinkách jsem si přečetla několik článků a také náležitou judikaturu.

V praktické části práce jsem chtěla zhodnotit způsob jednání v konkrétním podniku, odhalit eventuální nedostatky a v návaznosti na to doporučit případné změny. Zajímala jsem se o jednání ve společnosti Antreg a. s. Na úvod bylo nutné seznámit se s obecnými záležitostmi týkajícími se podniku, stručně jsem jej v práci tedy charakterizovala jako celek. Posléze jsem přistoupila k rozboru jednotlivých funkcí ve společnosti včetně způsobu, jímž jednají. Značné informace mi ochotně poskytl pan ředitel společnosti, některé jsem čerpala z obchodního rejstříku.

Po zjištění situace v podniku jsem došla k závěru, že společnost jedná v souladu se zákonem, i když by se mohla jistá situace zdát z legislativní stránky problémovou, a také by dle mého názoru bylo vhodné změnit několik věcí.

Onou problémovou situací míním skutečnost, že pan ředitel vykonává ředitelskou funkci a současně je předsedou představenstva. Vzhledem k několika rozhodnutím soudů není toto dvojité vykonávání funkcí správné. Problémy nastávají tehdy, když osoba ve funkci ředitele smí jednat samostatně, ale členství v představenstvu ji zavazuje jednat společně s dalším členem. Společné jednání členů představenstva však není dle stanov nutné. Taktéž takovéto jednání schválil právník společnosti, čímž by mělo být vše v pořádku.

Při zkoumání způsobu jednání jsem narazila také na mezeru v rozdělení pravomocí mezi dvěma vrcholovými pracovníky společnosti – panem ředitelem a paní generální ředitelkou, která je navíc majitelkou společnosti. Ředitel společnosti je povinen konzultovat určité záležitosti s generální ředitelkou, to by bylo samo o sobě samozřejmě v pořádku, jenže pro tuto konzultaci nejsou oficiálně stanoveny žádné mantinely. Přirozeně mají oba popis své práce zahrnutý do pracovní smlouvy, leč žádné určení, co podléhá konzultaci, zde zakotveno není. Stejně tak není učiněno ani ve stanovách společnosti.

Pouze intuitivní rozhodnutí pana ředitele obracet se v různých situacích na paní generální ředitelku mi připadá nedostatečné. Jelikož by mohla nastat svízelná situace přinejmenším tehdy, kdyby stávající ředitel nemohl svou funkci dále zastávat, bylo by nutné narychlo sepisovat pravomoci příslušející této pozici. Jinak by potenciálně vzniklo nebezpečí překročení pravomocí novým ředitelem.

Proto navrhuji zakotvit do stanov společnosti, o kterých záležitostech nemůže ředitel rozhodovat, aniž by je konzultoval s generální ředitelkou, již nyní.

Mou poslední připomínkou je uspořádání organizační struktury. Z její stávající úpravy nevyplývá zcela jasně provázanost mezi jednotlivými podnikovými útvary. Taktéž působí dojmem, jakoby paní generální ředitelka byla podřízena pouze valné hromadě, přičemž musí podléhat jak valné hromadě, tak představenstvu a dozorčí radě. Proto jsem organizační schéma pozměnila.

Seznam použité literatury a pramenů

Monografie

- [1] ADAMÍK, P., PILÁTOVÁ, J., RICHTER, J. *Likvidace obchodních společností*. 3. aktualiz. vyd. Olomouc: ANAG, 2008. 167 s. ISBN 978-80-7263-455-2.
- [2] ELIÁŠ, K. *Kurs obchodního práva: obecná část, soutěžní právo*. 5. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007. 610 s. ISBN 978-80-7179-583-4.
- [3] ELIÁŠ, K.; BARTOŠÍKOVÁ, M.; POKORNÁ, J. a kol. *Kurs obchodního práva: právnické osoby jako podnikatelé*. 5. vyd. Praha: C. H. Beck, 2005. 617 s. ISBN 80-7179-391-4.
- [4] FIALA, J., KINDL, M. a kol. *Občanský zákoník: komentář, I. díl*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2009. 904 s. ISBN 978-80-7357-395-9.
- [5] HULMÁK, M. *Uzavírání smluv v civilním právu*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008. 203 s. ISBN 978-80-7400-062-1.
- [6] PELIKÁNOVÁ, I. *Obchodní právo, 1. díl, Úvod do obchodního práva, osoby v podnikání*. Praha: ASPI, 2005. 460 s. ISBN 80-7357-062-9.
- [7] RABAN, P. a kol. *Obchodní zákoník 2009: komentář, judikatura*. 6. dopl. vyd. Praha: Eurounion Praha, 2009. 749 s. ISBN 978-80-7317-081-3.
- [8] RADA, I. a kol. *Jednatelé s. r. o., představenstvo a. s.* 2. dopl. a aktualiz. vyd. Praha: Linde, 2004. 199 s. ISBN 80-86131-55-6.
- [9] ŠVARC, Z. a kol. *Základy obchodního práva*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005. 476 s. ISBN 80-86898-51-2.

Články v časopisech nebo sbornících

- [10] ČECH, P., Statutární orgán, zaměstnanec, nebo od každého trochu? *Právní rádce*, 2009, ročník 16, č. 2. s 22. ISSN 1210-4817.
- [11] KOŠTURIÁK, J., Taková normální (česká) firma. *Moderní řízení*, 2010, ročník 45, č. 3. s 20. ISSN 0026-8720.

Právní předpisy

- [12] Důvodová zpráva k zákonu č. 370/2000 Sb.
- [13] Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.

- [14] Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
- [15] Zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích, ve znění pozdějších předpisů.
- [16] Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů.
- [17] Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.
- [18] Zákon č. 94/1963 Sb., o rodině, ve znění pozdějších předpisů.
- [19] Zákon č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů.
- [20] Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů.
- [21] Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů.
- [22] Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů.

Judikatura

- [23] Rozhodnutí velkého senátu Nejvyššího soudu ČR, 15. října 2008, sp. zn. 31 Cdo 11/2006.
- [24] Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR, 10. října 2008, sp. zn. 29 Cdo 2531/2008.

Internetové zdroje

- [25] Internetové stránky BusinessInfo. Dostupné z <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/orientace-v-pravnich-ukonech/zivnosti-opu/1000818/46123/>>. [cit. 9. března 2010]
- [26] Internetové stránky ČSÚ. Dostupné z <<http://www.czso.cz/csu/faq.nsf/hlasodpoved?openform&parentunid=AD4B7728C690719DC1256F26002DA869/>>. [cit. 13. března 2010]
- [27] Internetové stránky Justice. Dostupné z <<http://insolvenční-zakon.justice.cz/obecne-info-prevence-upadku/zpusoby-reseni-upadku.html>>. [cit. 2. dubna 2010]
- [28] Internetové stránky Justice. Dostupné z <<http://www.justice.cz/xqw/xervlet/insl/report?sysinf.vypis.CEK=230605&sysinf.vypis.rozsah=uplny&sysinf.@typ=transformace&sysinf.@strana=report&sysinf.vypis.typ=XHTML&sysinf.vypis.klic=a460a774a456e5b68719f3de7021f3b8&sysinf.s>>

pis.@oddil=B&sysinf.spis.@vlozka=2052&sysinf.spis.@soud=Krajsk%FD
m%20soudem%20v%20Brn%EC&sysinf.platnost=18.03.2010>. [cit. 18.
března 2010]

[29] Internetové stránky Profit. Dostupné z <<http://www.profit.cz/clanek/firmy-uz-mohou-menit-sidlo-bez-omezenizakon-zmirnil.aspx>>. [cit. 10.
března 2010]

[30] Internetové stránky Sagit. Dostupné z <http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=152&typ=r&levelid=OB_422.HTM>. [cit. 24.
března 2010]

[31] Internetové stránky Sagit. Dostupné z <http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=151&typ=r&levelid=OC_568.HTM>. [cit. 24.
března 2010]

Seznam zkratk a symbolů

a. s. – akciová společnost

FO – fyzická osoba

GŘ – generální ředitel

HV – hospodářský výsledek

InsZ – Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

k. s. – komanditní společnost

ObchZ – obchodní zákoník

OSŘ – Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

OZ – občanský zákoník

PO- právnická osoba

s. r. o. – společnost s ručením omezeným

THN – technickohospodářské normy

TZ – Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů

v. o. s. – veřejná obchodní společnost

VH – valná hromada

ZoIS – Zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích, ve znění pozdějších předpisů

ZOS – Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů

ZK – základní kapitál

ŽZ – Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byl(a) seznámen(a) s tím, že na mou diplomovou (bakalářskou) práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou (bakalářskou) práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že jeden výtisk diplomové (bakalářské) práce bude uložen v Ústřední knihovně VŠB-TUO k prezenčnímu nahlédnutí a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové (bakalářské) práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové (bakalářské) práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou (bakalářskou) práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 7. 5. 2010

.....
Hana Dostálová

Adresa trvalého pobytu studenta:

Jungmannova 233/34
Vyškov 682 01

Seznam příloh

Příloha č. 1: Popis podniku

Příloha č. 2: Tabulka zachycující stav základních ekonomických ukazatelů z let 2000 až 2008

Příloha č. 3: Grafy zachycující vývoj nákladů, výnosů a hospodářského výsledku

Příloha č. 4: Organizační struktura společnosti

Příloha č. 5: Ilustrativní příklad zápisu jednání představenstva

Příloha č. 6: Návrh organizační struktury společnosti